

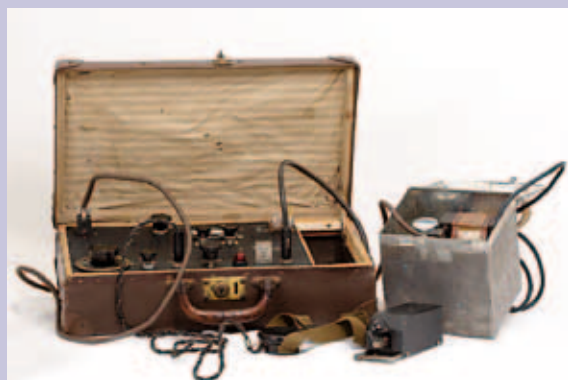
SURPLUS RADIO BULLETIN

nr. 93- december 2018

Officieel orgaan van de SRS

ISSN: 1384-0827

De Surplus Radio Society SRS is opgericht op 18 december 1994 in Apeldoorn en in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht ingeschreven onder nummer V482979

Website SRS <http://www.pi4srs.nl>

Verenigingsadres: secretaris@pi4srs.nl

IBAN: NL40 INGB 0000 2238 55 BIC: INGBNL2A

Surplus Radio Bulletin is een uitgave van de SRS en verschijnt voor leden van de SRS als kwartaalblad in de laatste week van maart, juni, september en december.

Bestuur SRS email: bestuur@pi4srs.nl

Voorzitter: Fred Marks PA0MER

Secretaris: Nico van Dongen PA3ESA

Penningmeester: Albert den Boer PA3ERO

Leden: Gert Buis PA3EJB (toetsing procedures); Hans Verkaik PA3ECT (website en communicatie).

Verenigingscorrespondentie en ledenadministratie naar: secretariatsadres: Kadelaan 15 2725 BA Zoetermeer, tel: 0651389750 email: secretaris@pi4srs.nl

Redactie

Hans Muijser PA0MJW, eindredacteur

Dick van den Berg PA2DTA, redacteur techniek

Wim van Hoeij PA0WPJ schema's, tekeningen

Frans Veltman: fotoredacteur

Bennie Emaus: grafische redactie

Redactiesecretariaat: redactie@pi4srs.nl
Hans Muijser PA0MJW, Koperwiekdrif 20,
2665 VE Bleiswijk tel: 0105215915

Tekst voor artikelen bij voorkeur in WORD mailen naar het redactie-secretariaat. Foto's apart mailen of in geval van hoge resolutie aanleveren op CD of USB-stick. Foto's en figuren nummeren en dit nummer op de juiste plaats in de tekst vermelden. Gaarne ook een onderschrift bij de foto leveren. Format jpeg, gif of tiff. Opgestuurde hardware wordt op verzoek teruggestuurd. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, aan te passen of te weigeren. De inzender krijgt altijd bericht van ontvangst en een opgaaf van reden indien een artikel niet zal worden geplaatst. Aanbieders van artikelen, schema's, figuren etc. worden uitdrukkelijk gewezen op bepalingen van de auteurswet. Voor digitale diensten en gebruik ervan sluiten we aan bij en verwijzen naar Creative Commons en Open Access regelingen. Surplus Radio Bulletin is uitdrukkelijk niet commercieel en artikelen verschijnen alleen op non profit basis. Overname met bronvermelding onder CC regeling en/of na toestemming van de redactie. De redactie is onafhankelijk en valt onder verantwoording van het bestuur. Leden kunnen buiten verantwoordelijkheid van de redactie in de rubriek SRS-markt een gratis advertentie plaatsen betreffende zaken die betrekking hebben op de hobby.

Commissies:

Cie PI4SRS, bestuurslid Gert Buis, PA3EJB
Piet van Veen, PA0CWF CW-netten, Cor van Doeselaar
PA0AM, PI4SRS beheerder, Roel van Gulik, PA3DXI
coördinator

Cie techniek, bestuurslid Hans Verkaik, PA3ECT, Cor van Doeselaar PA0AM

Cie evenementen, bestuurslid Nico van Dongen, PA3ESA
Wim van der Zwan, PA2AM, VERON liason; Martin Geritsen, PE1BIW, RV wedstrijden, Rits Veltstra, PD0NPU en
Hans van Rooy, PA0TLM amateurbeurzen en Fred Marks,
PA0MER, Dorpshuis, velddagen

Cie redactie, bestuurslid Fred Marks, PA0MER

Lidmaatschap

De jaarcontributie voor leden in Nederland bedraagt € 35 of een evenredig deel bij tussentijdse aanmelding. Het verenigings- en lidmaatschapsjaar loopt parallel met het kalenderjaar. Het lidmaatschap gaat in na ontvangst van het verschuldigde bedrag op rekeningnummer NL40INGB0000223855 t.n.v. Surplus Radio Society te Hattemerbroek Betaling binnen

1 maand na (automatische) verlenging van de lidmaatschapstermijn. Opzegging dient 1 maand voor afloop van de lidmaatschapstermijn schriftelijk te geschieden bij de ledenadministratie.

Subscription for members outside The Netherlands is € 40 p/y only.

Payments (in EU free of charge) at IBAN NL40INGB0000223855 bic or swift: code INGBNL2A

Suscription will be renewed automatically unless a 1 month notice prior tot he end of the subscription period.

Information: bestuur@pi4srs.nl or treasurer SRS A.C. den Boer PA3ERO Zuiderzeestraatweg 636 8094 AT Hattemerbroek NL.

SRS Email groep (SEG):

Wilt u het laatste SRS-nieuws per email ontvangen?

Meldt u zich dan aan bij de segmaster@pi4srs.nl

AM – USB – CW netten

Net coördinatie: Roel van Gulik PA3DXI, de netleidersagenda wordt regelmatig in dit bulletin gepubliceerd.

Zondag 09:15 CW-net op 3568 kHz, netleider Piet, PA0C-WF elke eerste zondag van de maand onder de call PI4SRS

Zondag 10:00 AM-net op 3705 kHz met diverse netleiders, zie elders in het bulletin. Vaak wordt tijdens de ronde een telefoonnummer voor luisteraars bekend gemaakt.

Woensdagavond is er vanaf 19:00 tot circa 21:00 een USB-net op 3705 kHz en vanaf 20:30 op 3570 kHz een CW-net.

Elke eerste zaterdag van de maand (behalve de zomermaanden) is er van 15:00 tot 16:00 een testnet op 3705 kHz, geleid door Cor PA0AM.

Activiteiten buiten bovengenoemde officiële netten op de genoemde frequenties worden aangemoedigd.

Let ook op de frequentie 29,2 MHz

Bestuursmededelingen

(Hier treft u algemene zaken betreffende de SRS aan, let ook op de berichten via de SEG)

Van de voorzitter

Op 10 november hebben we weer een goedbezochte en leuke technodag & ruilbeurs gehad in de Essenburcht te Kootwijkerbroek. Het was een regenachtige dag dus echt "binnenweer". Er was helaas geen kandidaat voor een lezing, dus heb ik deze zelf maar verzorgd. Ik roep hierbij nogmaals leden op om ook eens een lezing te willen verzorgen over een leuk onderwerp! U kunt zich bij het bestuur per email aanmelden. Mijn lezing ging niet zozeer over historische zaken, maar over een ander zeer actueel onderwerp: De toenemende storing die wij ondervinden en hoe dit mogelijk is te verminderen met aanpassingen aan je eigen (antenne)installatie. Ik hoorde later dat dit voor aantal mensen toch een "eyeopener" was om aan de slag te gaan. T.z.t. verschijnt over dit onderwerp nog een artikel in ELECTRON wat ik, als lid van de VERON EMC-commissie, aan het schrijven ben. Het valt mij de laatste tijd keer op keer op dat er in onze netten een verschuiving plaatsvindt van de gebruikte apparatuur. Langer hoe meer zijn dat toestellen van maritieme afkomst en oudere commerciële amateurapparatuur. Dit past overigens perfect in de doelstelling van de vereniging! E.e.a. is ook wel logisch, want het aanbod van militaire dump is in de laatste jaren drastisch afgenomen. Eigenlijk is dus met het afschaffen van HF-radio in de maritieme sector een nieuwe vorm van dump ontstaan. Dit is op zich weer een heel leuk terrein om je mee bezig te houden: er moet n.l. vaak veel omgebouwd en aangepast worden om deze toestellen in de amateurbanden te gebruiken.

Een enkele fabrikant had de vooruitziende blik dat deze apparatuur ook wel eens gebruikt zou kunnen worden bij Ngo's (Niet gouvernementele organisaties) voor ontwikkelings- en noodhulp. Qua constructie zijn ze dan geschikt voor gebruik buiten de maritieme banden en LSB mode, met een kleine beschreven (software)modificatie. Helaas hebben vele fabrikanten zich alleen maar op de maritieme markt gericht en daardoor constructief de modes CW/AM/ USB alleen maar in de maritieme banden mogelijk gemaakt. Dat is overigens gekomen door de nieuwe WARC regelgeving, ik dacht in 1988, waarin stond dat deze apparatuur alleen maar in de maritieme banden mocht kunnen zenden en niet daarbuiten. Daarbij hebben ze niet aan de RZA gedacht..hi... Er blijft dus voor ons genoeg te knutselen over.

Ik ben er wel bang voor dat, in historisch perspectief gezien, dit de allerlaatste bron van radio apparatuur zal worden waarmee we wat kunnen.

Bij mij staat er onderhand ook een SKANTI TRP5000 in de shack (daar zal nog een artikel over verschijnen over de ombouw) en een zeer unieke ERICSSON EB1500 voor gebruik op passagiersschepen uit de 70er jaren. Mij is verteld dat deze van de S.S. ROTTERDAM afkomstig is. Heeft een "vette" 4CX1500 in de final.....en "lust" een 3-fase aansluiting. Het bereik is 400-500 kHz en

1,5-25 MHz doorlopend. U vindt bijgesloten bij het bulletin de bescheiden voor de komende ALV en het nieuwe Huishoudelijk Reglement, aangepast op onze vereniging, waar u over kunt stemmen gedurende de ALV. Houdt u verder onze prachtige website in de gaten voor mededelingen van allerlei aard, die niet kunnen wachten tot uitgave van ons bulletin. Ik hoop ook weer velen van u te werken op het komende Midwinter Rendez-vous, waar ik de TCS12 in veldconfiguratie (buiten mededinging) ga opstellen om vanaf onze camping wat puntjes uit te delen. Verder wil ik ieder verzoeken om voor alle email correspondentie naar en met de vereniging (bestuur en redactie) alleen de xxxx@pi4srs.nl adressen te gebruiken zoals in het colofon van bulletin zijn vermeld. *Dus NIET de privé email-adressen gebruiken!*

Rest mij nog u prettige feestdagen te wensen en een goed en gezond 2019 met veel radioplezier!

Thema's voor 2019

Het bestuur is op zoek naar leden, welke op onze technodagen een thema kunnen oppakken met een show van apparatuur en een bijbehorende lezing.

Denk hierbij b.v. aan spionage apparatuur, seinsleutels etc. Alles kan, als het maar een raakvlak heeft met onze hobby. U kunt hierover contact opnemen met het bestuur. We hopen op vele berichten!

Penningmeester

Het bestuur doet nogmaals een oproep voor iemand die Albert wil vervangen als penningmeester in het bestuur. We hopen dat er nu eens eindelijk iemand is die zich gaat melden! Er zal toch wel iemand binnen de club zijn met enig boekhoudkundig inzicht?

Gebruik email

Het bestuur verzoekt de leden om voor zaken aangaande de vereniging, zoals naar bestuur of secretaris en redactie alleen de email-adressen te gebruiken zoals deze zijn vermeld in het colofon van het bulletin. Dus niet de privé email-adressen. Dit i.v.m. noodzakelijke archivering van de correspondentie met de vereniging en de redactie.

Van de redactie

Gezien hun leeftijd hebben Dick, PA2DTA en Hans, PA0MJW te kennen gegeven hun redactionele functies te willen beëindigen na het verschijnen van bulletin nr. 100, het bulletin van september 2020. Problemen van welke aard voorbehouden blijft de huidige redactie dus nog een kleine 2 jaar in functie. Zij hebben dan sinds 2005 gezorgd voor het verschijnen van circa 60 bulletins!

Het maken van het blad is geen sinecure, het vergt kennis en begrip van technisch en redactionele/taalkundige aard. Bovendien is elk kwartaal een behoorlijke tijdsinvestering nodig, uiteraard zonder bezoldiging. Maar daar staat heel wat tegenover: het opdoen van een steeds maar groeiende kennis van alle facetten van de radio hobby en geschiedenis van radio communicatie, contacten met vele SRS-leden etc. Bovendien is het erg leuk werk en geeft het een enorme voldoening wanneer er weer een nieuwe uitgave van het bulletin bij Benny Emaus van de persen rolt!

Het bestuur doet deze melding vroegtijdig, omdat we ervaring hebben met het vervangen van de penningmeester.....Wat dus tot op heden niet is gelukt..... Het bestuur hoopt dat iemand bereid is zich in de loop van 2019 zich vast in te willen werken om de functie van Hans en Dick te kunnen overnemen.

Tussentijdse mededelingen

Er zijn vaak mededelingen, als b.v. beurzen, overleden leden, wijziging data, die tussen de uitgave van het bulletin vallen. Daarvoor hebben we ook een website en de

SEG. Heeft u iets te melden, neem dan contact op met de webmaster van de SRS en kijk met enige regelmaat op onze website om op de hoogte te blijven. Ook kunt u zich aanmelden voor de SEG (zie colofon bulletin) als u berichten per email wilt ontvangen.

Nieuwe leden

Het bestuur heeft in de afgelopen maanden de volgende nieuwe leden verwelkomd:

Naam	Call	Lidnr.
Louis de Kort	PA3FTP	2018768
Luc Lefever	ON4NL	2018769
Klaas Eldering	PA1KE	2018770
Andrew Work	PA8NPT	2018771
Stephen Lambert	G8PMU	2018772
Joeri	Frenaij	2018773
Miklòs Lázin	HA5CBM	2018774

In het kader van de nieuwe privacyregels worden geen adressen van de nieuwe leden meer vermeld.

Netleiders 2019

Datum	Gebruikte call	Naam	Eigen call netleider
23 december	PI4SRS	Martin	PE1BIW
30 december	PI4SRS	Theo	PA1RGB
6 januari	eigen call	diverse bestuursleden	
13 januari	PI4SRS	Dick	PA2DTA
20 januari	PI4SRS	Fred	PA0MER
27 januari	PI4SRS	Cor	PA0AM
3 februari	eigen call	Martin	PE1BIW
10 februari	PI4SRS	Gert/Albert	PA3EJB/ERO
17 februari	PI4SRS	Roel	PA3DXI
24 februari	PI4SRS	Theo	PA1RGB
3 maart	eigen call	Dick	PA2DTA
10 maart	PI4SRS *)	Cor	PA0AM
17 maart	PI4SRS	Fred	PA0MER
24 maart	PI4SRS	Martin	PE1BIW
31 maart	PI4SRS	Gert/Albert	PA3EJB/ERO
7 april	eigen call	Theo	PA1RGB
14 april	PI4SRS	Roel	PA3DXI
21 april	PI4SRS	Dick	PA2DTA
28 april	PI4SRS	Fred	PA0MER

*) Op 10 maart leidt Cor het AM-net vanaf de luchtwachtoren in Eede, Zeeuws Vlaanderen

In Memoriam Rinus Timmerman en Eric Bals

In het afgelopen kwartaal bereikte ons het bericht van overlijden van twee van onze leden:

Rinus Timmerman, PA3RT, lidnr. 2010675, overleden op 11/9 jl. te Amsterdam

Eric ter Bals, PA0BAE, lidnr. 2009661, overleden op 4/10 jl. te Leiden

Wij wensen de nabestaanden veel sterkte met dit verlies.

Bestuur SRS

Jaaragenda 2019

(Interessante beurzen, bijeenkomsten, evenementen en varia van diverse origine.

De redactie acht zich niet verantwoordelijk voor de juistheid van onderstaande informatie, controleer altijd of de vermelde datum en locatie wel juist zijn alvorens u de reis naar een evenement gaat aanvaarden. Het is altijd mogelijk dat een evenement of beurs is afgelast of op een gewijzigde datum wordt gehouden. Aanvullingen en/of correcties voor de agenda zijn altijd welkom, stuur deze liefst per e-mail naar de redactie. Gaarne zoveel mogelijk informatie vermelden, zoals het webadres van de organisatie, locatie, tijdstip van aanvang, enz.).

Let op!

Onderstaande 2 activiteiten zijn nog in 2018!

23 december Radiomarkt in Den Herd te Bladel

28 – 29 december Het onvolprezen **SRS Midwinter rendez-vous** start op vrijdag 28 december 10:00 uur (LT) en eindigt op zaterdag 29 december om 17:00 uur (LT). Zie verder de aankondiging elders in dit bulletin.

2019

16 februari Internationale verzamelbeurs voor oude techniek, Fletcher Hotel-Restaurant van Schaikweg 55 Emmen. Zaal open van 9:30 – 14:30

23 februari Algemene ledenvergadering (ALV) van de SRS, na afloop ruilbeurs. Alle informatie over de ALV vindt u in dit bulletin.

9 maart HF weak signals day van DKARS. Ook in de Essenburcht te Kootwijkerbroek, SRS leden zijn ook welkom.

16 maart De 44ste landelijke Radio Vlooiemarkt in het Autotron, Graafsebaan 133 te Rosmalen

7 april Militariabeurs Keep Them Rolling (KTR), Franklinweg 2, Gorinchem-Oost van 9:00 – 15:00

13 april Techno dag van de SRS te Kootwijkerbroek, nadere info volgt nog. Na afloop ruilbeurs.

28 april Militariabeurs Ciney, Rue du Marché Couvert 3, Ciney, België

18 – 19 mei Militracks militariabeurs te Overloon
juni Voorjaarsvelddagen te Kootwijkerbroek, nader bericht volgt

19 – 23 juni SRS voorjaarsvelddagen, terrein beschikbaar vanaf 17 juni

september Najaars-velddagen te Kootwijkerbroek, nader bericht volgt

29 september Militariabeurs Keep Them Rolling (KTR), Franklinweg 2, Gorinchem-Oost van 9:00 tot 15:00 uur

27 oktober Militariabeurs Ciney, Rue du Marché Couvert 3, Ciney, België

Let op! De eindejaars technodag van de SRS is dit jaar niet in november maar in december!

2 november De 59ste dag van de Radioamateur (Dv-dRA). Locatie IJsselhallen, Rieteweg 4, Zwolle.

14 december SRS technodag te Kootwijkerbroek, onderwerp wordt nog nader bekend gemaakt. Na afloop ruilbeurs.

28 – 29 december SRS Midwinter rendez-vous

Informatie over Belgische radiobeurzen, zie www.uba.be/nl/actueel/agenda

Informatie over militariabeurzen, zie o.a.; www.tweede-wereldoorlog.nl (WW2 beurzen en WW2 herdenkingen). www.militaria.nl/home.php?page=2 (informatie over militariabeurzen in Nederland en België).

Radiobeurs de Lichtmis 2018

Tekst en foto's: Frans Veltman

De technische beurs voor de radio- en surplusliefhebber vond dit jaar plaats op zaterdag 21 september 2018 op het terrein van de Lichtmis bij Zwolle.

Als je je verzameling wilt uitbreiden moet je er vroeg bij zijn, ik hoorde van een paar SRS leden dat zij al om 07.00 uur op speurtocht waren.

Tegenover de ingang kon je tegen een kleine vergoeding van € 2,- je voertuig parkeren en beginnen met de surplus verkenningstocht.

De eerste kramen hadden van alles wat en aan het eind van die rij stond weer de kraam die altijd wel surplus items heeft SRS leden doet afvragen....heb ik dit al of toch niet? Achter deze kraam stond een aanhangwagen met een collectie enorme trafo's (zie foto 1), je kunt wel raden waarvoor! Op foto 2 een tweetal BC-191's zonder glaswerk, allen van Franse makelij!

Verder de beurs afgestruind en een groot aantal SRS leden de hand geschud. Op een kraam een aantal Cougar items waaronder een Filgun en een acculader!

Tijdens de koffiepauze deze bovenstaande items aan andere SRS leden doorgegeven waar dat moois stond, onmiddellijk samen er naar toe of dat er nog was, en de filgun verwisselde van eigenaar. Zo ook de RACAL acculader, zie foto 3, deze had ik nog niet, en kon ik aan mijn Cougar verzameling toevoegen.

foto 3

foto 1

foto 1

foto 4

foto 2

foto 5

De kraam met veel Duitse surplus items, SEM 25/35/80 en 90 (foto 4) en de Torn.E.b met de Lo40k39 (zie foto 5) kon zich verheugen op forse belangstelling. Ook stond er een fraaie Zweedse ontvanger compleet en operationeel (foto 6).

Wat ik niet kon laten liggen was een draagbaar veldtelefoontoestel type 2218-2300-4 – van Standard Elektrik

Lorenz, in nieuwstaat en in gebruik geweest bij de Klu gezien de aanwezige handleiding, zie foto 7.

Na maanden van droogte en hoge temperatuur werd mijn auto onderweg naar huis keurig door een enorme hoosbui schoongespoeld van de modder en de koeienvlaaien van het parkeerterrein.

foto 6

foto 7

Roken Verboden

Tekst en foto's: Dick van den Berg, PA2DTA

Is er nog een enkele amateur die de grap niet kent? Radio werkt op rook. Als de rook er uit is, werkt het niet meer! Op de dumpschool van 18 augustus 2018 – met bijna dertig belangstellenden, die de nodige zware jongens meegebracht hadden – werd dat nog weer eens duidelijk.

Ook werd duidelijk hoe luchtdicht de kast van de DY88/GRC is. Bij de beproeving van een GRC/9 met kuren merkte een van de omstanders op dat de kast wel erg warm aan het worden was. Bij het open maken ervan

kwam er een kwalijke scherpe walm uit, die zelf binnen werd opgemerkt terwijl de beproeving buiten in het veld plaatsvond. De dynamotor bleek tot onaangename en mogelijk desastreuze temperaturen verhit. Ook uit de bijbehorende GRC/9 zelf bleken bij nader inzien rookpluimpjes op te stijgen. Geluid kwam er daarna helemaal niet meer uit. Zelfs de accukabel was erg soepel geworden. De testen te velde bleken te wijzen op sluiting in de voedingskabel. De 6,3 en 500 V bleken andere wegen te hebben genomen.

Voor mij achteraf een bespiegeling waard. Waarom is er slechts aan de ingang gezekeerd? En waarom kan daar wel eens een verkeerde zekering (die voor de 6 V voeding b.v.) blijven zitten? Ik ken de schroom van veel verzamelaars om alles zo origineel mogelijk te laten, maar hier zou ik (en voor zover ik dat zelf ook nog niet gedaan heb) direct ingrijpen. Ten eerste: controleer de twee zekeringen op de DY88 en gebruik die met de laagste waarde voor de gekozen voedingsspanning. Twee: breng gewoon een paar extra zekeringen aan in de uitgangen van de 6,3 - 1,4 - 105 en 500 V. Controleer meteen in de radio nog maar eens de seleen beschermingscellen (en zet er desnoods maar een paar dikke Si-diodes bij). De accukabel, verbindingkabel en de dynamotor moeten uiteindelijk niet de enige echte zekering of straalkachel worden.

De SRS najaarsvelddagen 2018

Verslag en foto's: Frans Veltman

De velddagen op de camping Hazendonk te Essen worden al vele jaren twee maal per jaar gehouden. Het is afhankelijk van het weer of het grasveld geheel door SRS leden met de benodigde onderkomens en apparatuur bezet is.

Eerst heb ik die ochtend (zaterdag 14 sept. open monumentendag) een bezoek gebracht aan het nieuwe militair historisch informatiepunt, Verbindelaarsweg 100 te Ede. Dit museum geeft een beeld weer van het verleden van de garnizoensstad Ede in de koude oorlog. Het info museum is alleen op dinsdag geopend. Het is een bezoek waard om de uitgestalde items en verhalen te bekijken. Trouwens ook de historische collectie verbindingdienst VBdd. in de Bernhard kazerne te Amersfoort is ook de moeite waard, geopend op iedere woensdag van 10:00 – 16:00 uur.

Tegen 13:00 uur kon ik op deze zaterdag de SRS leden op de camping 'Hazendonk' begroeten. Een gemeleerde kleurenschakering met als ondergrond weer groen gras na de hete zomer van 2018. Daarop groene en zwarte voertuigen en groene en witte tenten. Alleen hadden nu de vliegen de overhand. Verschillende groepjes SRS leden in bespreking en of in overleg op normale orale wijze, niet met HF- of VHF-verbindingen met de uitgebreide opgestelde apparatuur. De foto vastleggende ronde gedaan en de aangeboden koffie, thee en speculaas tijdens de onderlinge gesprekken genuttigd.

Hieronder een fotoreportage:

foto 1

Foto 1 geeft het contrast weer van wit en een groene opstelling op het groene gras. De opstelling met de R-3004 ontvanger (zie foto 2) had wel een bijzondere bijwerking. De zelf vervaardigde voeding werd nogal warm, je hand (foto 3) kon je er niet lang op houden, maar zo vertelde

de eigenaar, het verwarmde 's nachts wel de tent..... Op foto 4 een BDR 510C met daarboven een drone in ruste.

foto 2

foto 3

foto 4

En op het daarnaast gelegen andere groene veld met daarop de "VIP's onderkomens" werden uitvoerig ervaringen met spy apparatuur uit de periode WOII tot jaren 90, uitgewisseld.

Ik had mijn spy sets in 2 koffers (zie foto 6), meegenomen om eventueel deze operationeel op te stellen, maar vanwege de tijd kwam het daar niet van.

De voorste is een replica van de Paraset, de lichtbruine koffer bevat de FS5000 die na de jaren 90 door geheimeagenten van verschillende landen werd gebruikt.

foto 6

foto 5

foto 7

Foto 7 geeft de Paraset in detail.

foto 8

Geheim agent Bram Grisnigt en de Paraset na 75 jaar opnieuw in verbinding met Engeland

Tekst en foto's: Jaap van Gulik (PD0JVG) en Hans Muijser (PA0MJW)

Inleiding

Een aantal maanden geleden werd ik (PA0MJW) gevraagd of ik wilde meewerken om vanuit Nederland met een Paraset een verbinding te maken met het RAF Signals Museum te Henlow Camp in Engeland.

Het initiatief om deze verbinding te maken was afkomstig van een groep historici en familieleden van Bram Grisnigt, een voormalige geheim agent van het Bureau Inlichtingen (BI). Dit bureau werd in november 1942 opgericht door de Nederlandse Regering in Londen met als doel het verzamelen en doorgeven van inlichtingen vanuit bezet Nederland naar de Nederlandse regering (in exile) te Londen. Om de radioverbindingen tussen spionage- en verzetsgroepen in bezet Nederland te optimaliseren werden voor dit doel zendgroepen samengesteld.

Bram maakte als radiotelegrafist/codist deel uit van de zendgroep Barbara te Amsterdam die werkte voor de Ordedienst. In opdracht van BI werd Bram samen met Pieter Hoekstra (1917 – 1943) in de nacht van 19 op 20 september 1943 vanuit een Halifax die was opgestegen in Tempsford gedropt.

De bedoeling was dat de dropping bij het dorpje Escharen in Noord Brabant zou plaatsvinden maar het werd Beugen, circa 25 km zuidoostelijker. Tegelijkertijd werden kleine radio zendapparaten gedropt van het type Mk.VII ook wel bekend onder de naam "Paraset" *).

Op 2 februari 1944 werd zijn Paraset door de Duitse bezetter uitgepeild terwijl hij aan het zenden was vanuit de Prinsessegracht in Amsterdam. Hij werd gearresteerd en gevangen gezet in het Oranjehotel in Scheveningen. Hierna kwam hij in verschillende concentratiekampen terecht en werd hij uiteindelijk in april 1945 bevrijd door de Russen. Na de oorlog verhuisde hij met zijn vrouw naar Curaçao ten einde de verschrikkelijke beproevingen van de kampen achter zich te laten.

Bram Grisnigt is thans hoogbejaard (95 jaar!) en de enige nog levende agent uit die tijd. Als wens had hij te kennen gegeven nog eenmaal met een Paraset, de zend/ontvanger waarmee hij in Amsterdam actief was, een verbinding met Engeland te maken.

De reden dat ik (PA0MJW) benaderd ben is dat de Paraset die voor dit doel gebruikt zou worden ooit van mij was en destijds door mij gerepareerd is. Er werd mij gevraagd deze set nog eens te testen, tevens werd mij gevraagd om als CW-operator op te treden als back-up voor Bram wanneer het hanteren van de seinsleutel hem niet meer zo goed zou afgaan.

Altijd zeer geïnteresseerd in historische WOII gebeurtenissen zegde ik onmiddellijk mijn medewerking toe, echter als telegrafist moest ik afhaken omdat ik daar niet zo bedreven in ben. Maar dat kon geen probleem zijn, wij hebben immers uitstekende CW-operators in de SRS!

De op de SRS website geplaatste oproep leverde al snel reacties op van Henk van Gessel (PA3ACC), Piet van Veen (PA0CWF) en Louis van Erck (PA0LCE).

Het was aanvankelijk de bedoeling dat de verbinding gemaakt zou worden vanuit het vrijstaande woonhuis van Bram in Noord-Brabant, een goede locatie voor een verbinding met Engeland, ruimte genoeg voor een goede antenne en (vermoedelijk) weinig achtergrondstoring. Bovendien zou dat goed uitkomen voor Piet en Louis, zij wonen niet al te ver weg.

Echter Bram wilde de uitzending heel graag laten plaatsvinden vanuit het Verzetsmuseum in Amsterdam, o.a. vanwege zijn goede relaties met dit museum.

Dit museum zegde onmiddellijk medewerking toe, en stelde een kamer voor de opstelling van de apparatuur beschikbaar.

Voor een verbinding met Engeland (met het kleine vermogen van een Paraset) is het Verzetsmuseum te Amsterdam een minder goede locatie; rondom etagewoningen 4-5 verdiepingen hoog, niet eenvoudig mogelijk een hoge antenne te installeren en inherent aan een grote stad, een verwachte, flinke achtergrondstoring.

Omdat Henk van Gessel woonachtig is in Amsterdam zou hij als CW-operator optreden.

Proefuitzending vanuit het Verzetsmuseum

Afgesproken werd dat er op 23 augustus een testuitzending zou plaatsvinden en de uiteindelijke verbinding door Bram op 20 september.

Henlow ligt ongeveer 350 km ten westen van Amsterdam en 100 km ten noorden van Londen.

Op 23/8 werd circa 9:30 (LT) begonnen met het installeren van de antenne en het aardvlak. Voor de antenne werd 25 meter geïsoleerd draad gebruikt, aan het uiteinde bevestigd aan een ontluuchtingspijpje op het dak van het naast het museum gelegen restaurant.

foto 1: De rode antennedraad loopt van het ventilatiepijpje links naar boven.

De draad heeft rode isolatie, nauwelijks te zien op foto 1 en loopt links naar de ruimte van het museum waar de apparatuur is opgesteld. Het platte dak is geheel omgeven door 4 à 5 etages hoge bebouwing, geen ideale locatie voor de antenne.

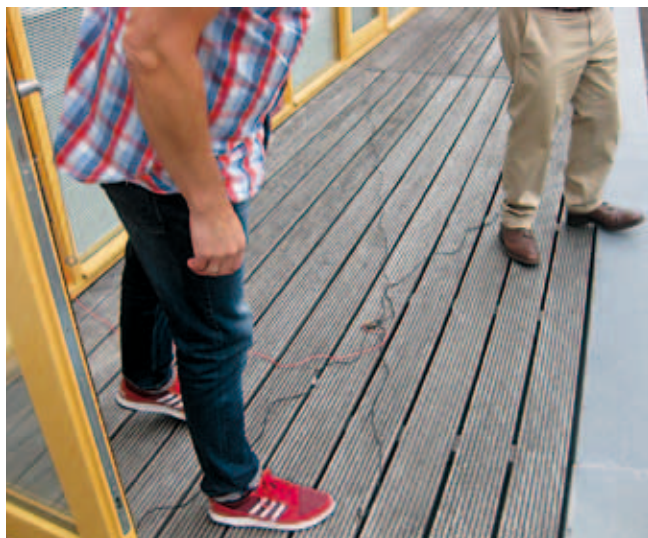

foto 2: De groundplane, de rode draad gaat naar de binnen opgestelde set.

Als aardnet werd de ground plane van een WS19 gebruikt, de 4 radialen werden uitgelegd op het dak van het restaurant, zie foto 2, ook nog verbonden met de zinken dakrand rechts op de foto. Deze aarde bleek grote invloed te hebben op de afstemming van de HF-set. Gekozen werd voor een frequentie in de 40 meter band (7010 kHz), een band waarop ook in de oorlogsjaren door de agenten werd gewerkt. Begonnen werd met de TS-50 HF-transceiver van Henk, PA3ACC, deze kon m.b.v. een tuner goed worden afgestemd op de combinatie antenne/aarding, zie foto 3.

foto 3: Henk stemt de antenne af met zijn TS-50 en een tuner.

Wat direct opviel was het hoge niveau van de achtergrondstoring: S8/9! Dit deed het ergste vrezen, want de ontvanger van deze Paraset was niet erg gevoelig.

Als test werd een CQ gegeven voor G-land waarop om 11:20 (LT) werd geantwoord door G3WNP (Ed) met een QTH ergens aan de oostkust van Engeland.

Om 11:55 werd het eerste contact met Henlow tot stand gebracht, met operator Victor Brand, hij gebruikte de prefix van het RAF museum: GB4SMH. Begonnen werd met een vermogen van 100 Watt, dit gaf goed neembare signalen (559) zowel in Amsterdam als in Henlow.

Hierna werd in een paar stappen het vermogen verlaagd tot 10 Watt, lager kon de TS-50 niet, steeds neembare verbindingen al hoewel zwak.

Vervolgens werd de Paraset (foto 4) ingeschakeld (HF-uitgangsvermogen circa 4 Watt), deze was uiterst zwak in Henlow te horen maar er kon geen geslaagde verbinding tot stand worden gebracht (foto 5).

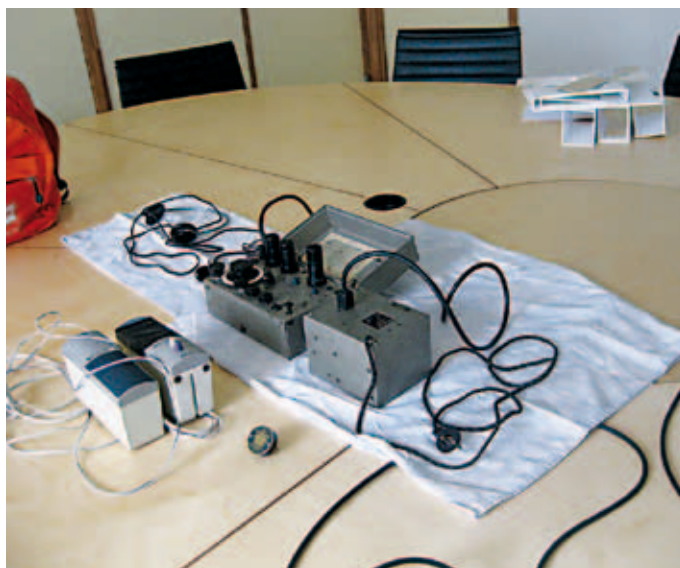

foto 4: De Paraset staat gereed.

foto 5: Henk in actie met de Paraset

Conclusie van deze ochtend was: Met deze configuratie (Paraset en antenne) gaat het niet lukken, de antenne moet worden verbeterd en de ontvanger van de Paraset moet nagekeken worden of er moet een andere Paraset moet worden geprobeerd.

Er zal worden nagegaan of de antenne hoger kan worden opgehangen, en wellicht kan er een HF-versterker achter de Paraset worden geschakeld om de output te verhogen.

Bram achter de seinsleutel

Als datum voor het gebeuren was donderdag 20 september gekozen.

Omdat hij 75 jaar geleden voor het laatst een morse sleutel had gebruikt, had Bram thuis nog wel eerst geoefend met een seinsleutel die Piet van Veen een aantal weken eerder bij Bram had afgegeven.

Het was de bedoeling dat Bram met zijn over te seinen bericht een ode zou brengen aan de vliegeniers van de Special Duties Service van de RAF (de Tempsford Airmen). Vanaf vliegveld Tempsford verzorgden zij in WOII de bevoorrading van verzetsgroepen en het transport van geheim agenten naar de bezette landen van Europa. Een zeer risicovolle bezigheid door sterke Duitse luchtafweer en moeilijke nachtelijke navigatie.

De tegenstations in Engeland waren het RAF Signals Museum in Henlow Camp, roepletters GB4SMH en de Duxford Radio Society, de vrijwilligers van de radio sectie van het Imperial War Museum in Duxford, Cambridge, met roepletters GB2IWM. Het Agentschap Telecom (AT) had voor deze dag een speciale call uitgegeven: PA6RAG, gebaseerd op de initialen van Bram.

Henk begon de ochtend met het installeren van een betere antenne en deed daarna een poging om met zijn TS-50 met 100 Watt een verbinding te maken met Piet PA0C-WF en Louis (PA0LCE). Dit zou normaliter geen problemen mogen opleveren maar deze dag lukte dat niet. Ook in Engeland konden deze signalen niet worden ontvangen. Ook hun signalen konden niet in Amsterdam worden gehoord, mede veroorzaakt door het bijzonder hoge stoorniveau: 10-20 dB over 9! Na telefonisch overleg werd op verzoek van Engeland de 80 meterband geprobeerd (3510 kHz). Dit lukte beter, ons signaal was goed neembaar maar helaas was hun signaal niet te nemen in Amsterdam. Op foto 6 neemt Bram toch nog even plaats achter de Paraset.

foto 6: Bram na 75 jaar weer achter een Paraset!

Er is toen besloten dat Bram zijn tekst met de TS-50 op de 80 meterband zou telegraferen (zie foto 7).

De volgende tekst werd door Bram en Henk in morse verzonden en in Engeland ontvangen, zie onderstaande foto 8:

Door het hoge ruisniveau en atmosferische storingen

foto 7: Het opgestelde bericht wordt door Bram verstuurd met de TS-50.

werden de signalen uit Engeland niet ontvangen. Ook andere SRS'ers die gevraagd waren met deze bijzondere gebeurtenis mee te luisteren konden de signalen van de overkant niet nemen. Wel was er een 'Skype' verbinding met het RAF Signal Museum in Henlow.

Heel jammer was het dat de communicatie met de Paraset niet is gelukt, maar Bram was toch tevreden dat in elk geval zijn ode aan zijn medestrijders van destijds in Engeland per radio is aangekomen.

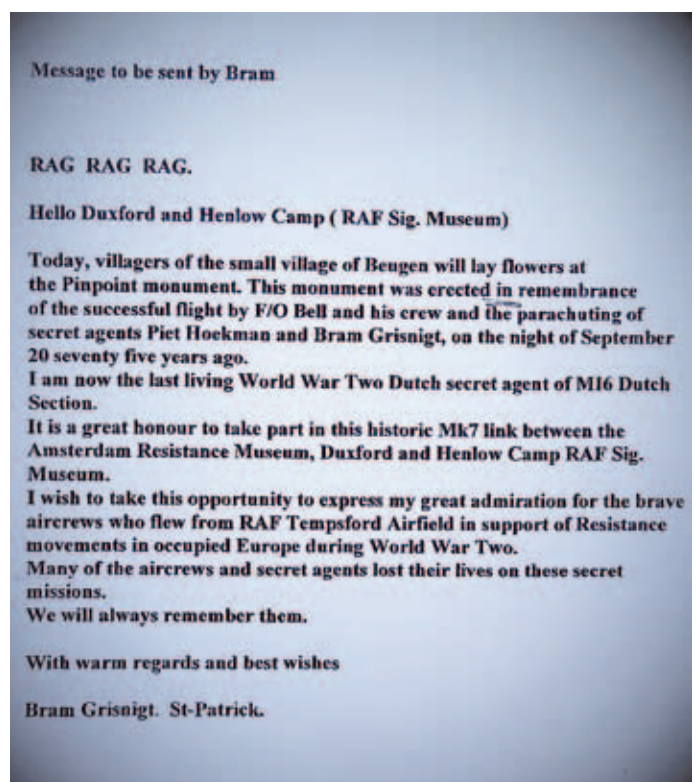

foto 8: Tekst van het door Bram opgestelde bericht met zijn ode aan de vliegeniers van de RAF Special Duties Service in WOII.

Van hem ontvingen alle betrokkenen via Joost van Rossum de volgende email:

bericht van Bram

Hallo Joost,

Het was een onvergetelijke dag. Eindelijk eerbetoon aan de mannen van de RAF Special Duty Squadrons. Jammer dat ik niet in staat was het hele bericht te seinen, maar mijn vingers waren te onvast. Ook spijtig dat vanwege atmosferische storingen de Mk7 niet kon worden gebruikt en wij geen antwoord op ons bericht hebben ontvangen,

De organisatie was echter perfect en ik ben jou, Liesbeth, Robert, Henk, Ronald en alle anderen die hebben meegewerkt heel dankbaar voor deze mooie en succesvolle dag. Houden contact,
Hartelijke groet,
Bram.

Op de website van de SRS, PI4SRS, staat een item uit het NOS journaal van 20 september jl. dat gewijd is aan deze verzetsstrijder en.....ook de BBC heeft erover bericht in haar uitzending van 27 september 2018.

Zie hiervoor: www.youtube.com, WWII Dutch Resistance member.

*) De Mk. VII (Paraset) werd vanaf 1941 gefabriceerd door de Engelse geheime dienst in Whaddon Hall en ver-

volgens gebruikt door verzetsgroepen in bezet West-Europa. De Paraset is een kristal gestuurde zend/ontvanger die is ondergebracht in een metalen kistje van 22 x 14 x 11 cm, zie foto 9. De frequentie loopt van 3,3 tot 7,6 MHz in twee bereiken. De ontvanger is een rechthoek-ontvanger met terugkoppeling en heeft twee Amerikaanse staalbuizen type 6SK7. De ontvanger is niet erg stabiel, nogal breed en straalt flink via de antenne. De zender is kristal gestuurd en heeft maar één buis type 6V6. Het uitgangsvermogen is ongeveer 4 – 5 Watt. Op internet is veel informatie over deze set te vinden, ook in de SRS bulletins zijn al vele artikelen hierover verschenen.

Referenties

- Bram de Graaf, Spion van Oranje, het oorlogsverhaal van de Engelandvaarder Bram Grisnigt
- Frank Visser, De bezetter bespied, De Nederlandse Geheime inlichtingendienst in de Tweede Wereldoorlog
- Eddy de Roever, Londen roept Amsterdam, de misie van de geheim agenten Tobs Biallostowski en Henk Veeneklaas.
- Wireless for the Warrior, Louis Meulstee, volume 4, Clandestine Radio

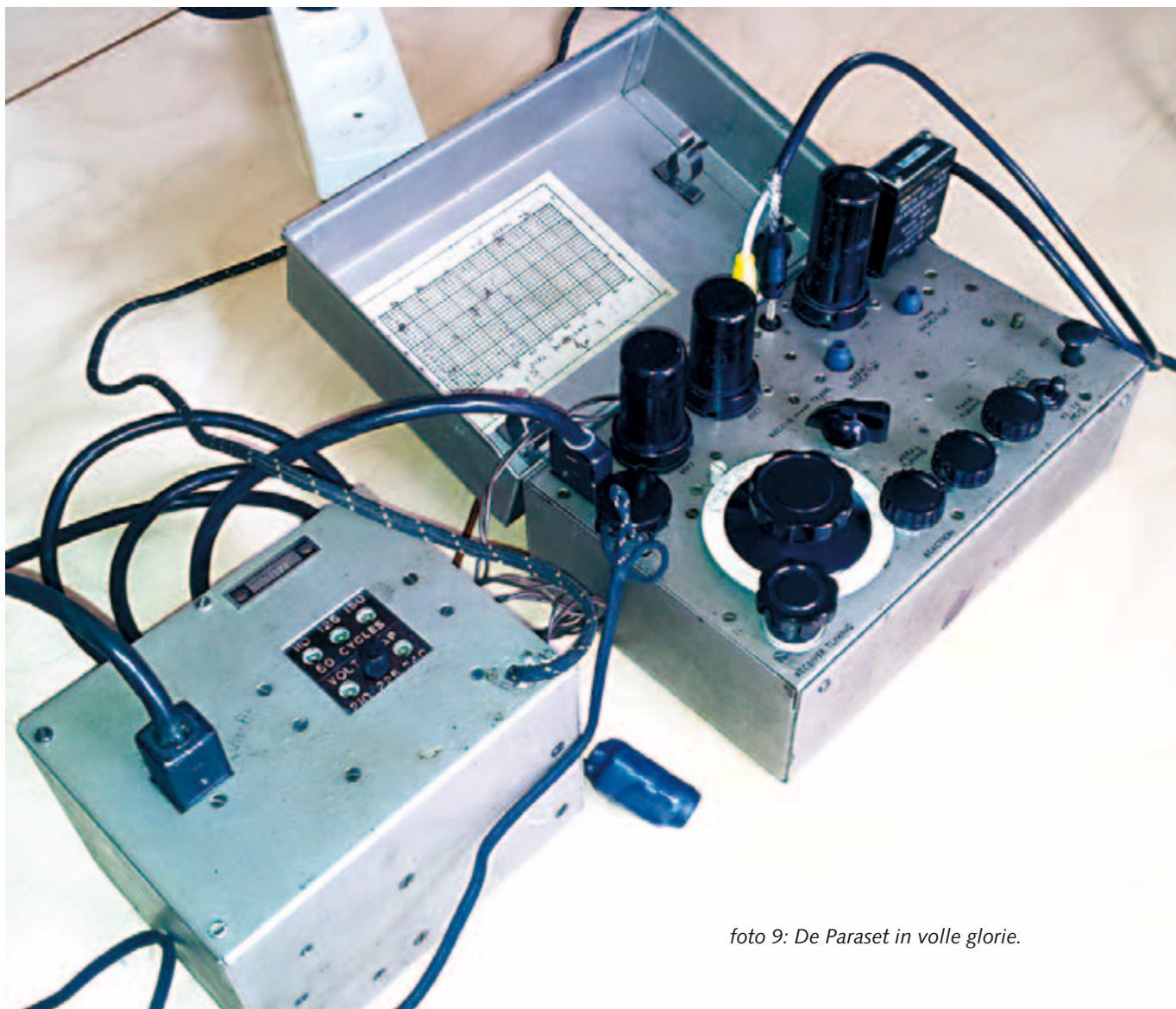

foto 9: De Paraset in volle glorie.

De geur van spruiten, de warme kolenkachel en een éénpittertje

Tekst en foto's: Fred Marks, PAOMER

In deze tijd van supers en kofferradio'tjes is men er vanzelf toe geraakt om de neus op te trekken voor alles waaraan niet tenminste een drietal lampen te pas komt. Vergeleken met big business schema's moet dat toch wel het uiterste minimum zijn.....Logischerwijze is het gevolg van deze opvatting dat menig jonge radio-enthousiast, wiens hunkering naar 'n eigen setje groter is dan z'n voorraad contanten, de situatie maar voor gezien houdt. Poppetje gezien kastje dicht - wat 'n snertwereld! De tragiek van dit "jeugdprobleem" plaatste zich weer eens extra duidelijk voor ogen, toen ik plotseling bezoek kregen van een verre neef. Dit heerschap, volstrekt onzichtbaar sinds de tijd dat de - even mijn rapport laten zien - periode niet meer strookte met z'n waardigheidsbesef, zat in de rats. Had 'n toestelletje in elkaar geflanst - natuurlijk met drie lampen! - en wat daar uitkwam deed denken aan het spetteren van 'n openstaande keukenkraan. Wat een sof! Neef verklaarde niet content te zijn met z'n handwerk en of we daaraan wat konden verbeteren..... Het geval bleek 'n samenraapsel van links en rechts opgeduikeld spul van het Waterlooplein, lampen die hun beste jaren van hun leven achter de rug hadden en in een zeer verwijderde familiebetrekking tot elkaar stonden. En een luidsprekertje, waarvan het gedrag de eerste de beste koptelefoon tot de meest schampere uitlatingen zou verleiden. Van kop tot staartvuilnisbakkenras. Kijk's broeder....zeiden we.... De fout van jullie junioren is eeuwig en altijd dat je te dik wilt doen. Vermoedelijk heeft dat hoopje radiopuin je 4 pop gekost (het bleek 5 gld te zijn) en, voor zover ik je vader ken, zal je dit moeten bezuren met een makke zomervakantie.....Waarop dit familieaanhangel venijnig terug baste: " een eenpittertje wat kan je daar nou mee uitrichten?" Voel je hem? Er was geen ontkomen aan, dit heerschap zou alleen tot rede te brengen zijn door het feitelijke bewijs, en gezien de verwantschap was het een prestige kwestie om daar-

in te voorzien..... Dus het werd een eenpittertje dat we hier ten doop houden: klein, toonbaar, goed van geluid, een wonderbaarlijk effectieve aetherprikker en niet duur. Heel wat meer mans dan de patriarchale eenlamper uit de voortijd (standaard voor arm en rijk, omdat hoog-, midden- en laagfrequent versterking toen nog moesten worden uitgevonden) en daarom in alle opzichten een joppe setje voor je eigen kamer. Met een kleine aanpassing kan ook de visserijband worden ontvangen. Hollands Glorie, welke vaart over woeste zeeën. Als buiten de storm door de schoorsteen giert en zijn adem laat voelen door spleten in het beschot, hoort men de geruststellende stem van Scheveningen Radio en het tokkelen van de schippers. Een telefoongesprek: Hallo, hallo vrouw, we komen morgen niet thuis, binnengelopen in Folkstone om te schuilen voor de storm. Weer afgestemd op 2182 kHz: Oh wee! Een MAYDAY!!! Een coaster met motorpech en stuurloos. Je luistert met rode oortjes vanuit je warme kamer naar het noodverkeer. Maar even met de koptelefoon onder de warme dekens en 't nachtpitje maar even uit, want straks komt papa of mama boven en dan is het uit met de pret! Ha, daar meld sleepboot de Holland zich! Deze snelt in een rap tempo te hulp om de onfortuinlijke coaster naar een veilige haven te slepen. Wat een avontuur om morgen mijn vrienden op school te vertellen!

Vrij bewerkt uit JONGENS-RADIO, Uitgave van De Muiderkring.

SRS Midwinter Rendez-vous (MWR)

Aangepaste tekst: Martin, PE1BIW en Albert PA3ERO

Het SRS MWR vindt plaats van zaterdag 28 december 2018 (10:00 uur LT) tot zondag 29 december 2018 (17:00 uur LT).

Stuur alstublieft de logs vòòr 20 januari 2019 naar het volgende adres: Martin Gerritsen, PE1BIW, Bultweg 39, 8346 KE De Bult, Nederland of via pe1biw@ziggo.nl

This year the SRS Midwinter rendez-vous will start on dec. 28th, 09:00hr(UTC), and end on dec. 29th, 16:00hr(UTC). Please send the logsheets to the following adress before January 20th, 2019: Martin Gerritsen, PE1BIW, Bultweg 39, 8346 KE De Bult, Nederland of via pe1biw@ziggo.nl

Midwinter Rendez-vous

Bij dit evenement gaat het vooral om het plezier in het maken van verbindingen met vooral surplus-apparatuur. Goede operating practice waarbij ook ruimte gelaten wordt voor zwakkere stations is daarbij belangrijk en komt de algehele sfeer ten goede! Geprobeerd is om het reglement kort en duidelijk te laten zijn. Desondanks kunnen er zich wellicht discutabele situaties voordoen bij de interpretatie van het reglement. In twijfelgevallen beslist de jury, over hun beslissing kan niet worden gecorrespondeerd en/of gediscussieerd.

PI4SRS zal periodiek, op onregelmatige tijden, zowel in Phone als CW uitzenden vanuit het kampeerterrein "de Hazendonk" in Kootwijkerbroek. Om het functioneren daarvan niet te verstoren moeten deelnemers aan het MWR op het kampeerterrein in overleg met de operators van PI4SRS hun zender gebruiken. In het verlengde van het gestelde in de eerste alinea wordt van de deelnemers op het terrein de nodige sportiviteit verwacht.

Hieronder treft u het aangepaste reglement aan.

73, namens de jury van het MWR:
Albert PA3ERO en Martin PE1BIW.

Midwinter rendez-vous (English)

This event is mainly about the joy of making QSO's with surplus equipment. Good operating practice, where also weaker stations are taken into account is important and contributes to a pleasant experience. An attempt is made to make the rules clear and concise. Nevertheless there is the possibility where interpretation of the rules is unclear. In case of doubt or conflict the jury has the final judgement, which will not be subject to discussion or correspondence.

PI4SRS will, on an irregular basis, transmit in Phone and CW from camping-site "da Hazendonk" in Kootwijkerbroek.

To allow for undisturbed operation, other contestants on site will operate their equipment in consultation with the operators of PI4SRS. In line with the above sportsmanship is expected.

Below you will find the adjusted rules.

73, on behalf of the jury of the MWR: Albert PA3ERO and Martin PE1BIW.

Reglement SRS Midwinter Rendez-vous (Nederlands)

Het jaarlijkse SRS Midwinter Rendez-vous (MWR) start elk jaar op 28 dec. 10:00 uur (lokale tijd) en eindigt op 29 dec. 17:00 uur (lokale tijd).

Bij deelname kan men kiezen uit drie groepen: Multimode, alleen CW, SWL. Multimode: FM/AM/USB/LSB/CW/MCW, SWL in alle modes.

Het aantal punten dat gescoord kan worden hangt af van de categorie waarin uw station en tegenstation worden ingedeeld.

De totaalscore van een verbinding bestaat uit een optelling van punten gescoord met het eigen station, plus de punten van het tegenstation en eventueel 2 extra punten als het tegenstation de call PI4SRS heeft (dit station zal op onregelmatige tijden actief zijn).

Indien met hetzelfde tegenstation opnieuw een verbinding wordt gemaakt maar in een andere mode (mag dezelfde of een andere frequentieband zijn), dan telt dit als een nieuwe verbinding.

Verbindingen via repeaters (voor 10 of 6 m) leveren geen punten op, alleen directe simplex 2-richting verbindingen. De afstand tussen beide stations moet tenminste 1000m zijn. Behalve het uitwisselen van informatie om het logsheet in te vullen zal gevraagd worden een QSO-nummer te geven.

Het aantal te scoren punten per categorie wordt hieronder aangegeven.

Categorie 1 Mobiel (M) - 15 punten

Dit zijn mobiele stations, draagbaar (manpack) of in een rijdend voertuig. De apparatuur moet zijn uit de categorie 3 of 4 met bijbehorende staafantennes. Voeding: droge batterijen, accu's en/of voertuiggeneratoren.

Categorie 2 Veld (P) - 10 punten

Betreft stations op een veld(dag)locatie. Apparatuur is uit categorie 3 of 4 met bijbehorende staaf- of draadantennes. Voeding: droge batterijen, accu's en/of surplus-generatoren (geen moderne handelsaggregaten).

Categorie 3 Veteraan - 5 punten

Vaste stations met surplus-apparatuur gebouwd of ontworpen vòòr 1946. Moderne voedingen en antennesystemen zijn toegestaan. Alleen die vermogensversterkers zijn toegestaan die origineel bij de zender behoren.

Categorie 4 Klassiek - 2 punten

Vaste stations met surplus-apparatuur vanaf 1946, ex-army of commercieel. Moderne voedingen en antennesystemen toegestaan. Alleen die vermogensversterkers zijn toegestaan die origineel bij de zender behoren.

Categorie 5 Zelfbouw - 2 punten

Vaste stations, gebruik makend van zelf gebouwde zendapparatuur.

Categorie 6 Modern - 1 punt

Vaste stations, gebruik makend van (moderne en oude) fabrieksapparatuur die speciaal voor de radiozendamateur ontworpen en geproduceerd is.

Categorie 7 SWL

Luisterstations, geen eisen aan gebruikte apparatuur. Voor de te scoren punten, zie boven.

Enkele voorbeelden van puntentelling

- Eigen station is een WS19 (categorie 3, Veteraan, 5 pt.), tegenstation is Modern (categorie 6, 1 pt.), totaalscore is dus 6 pts.
- Eigen station is een RT-3030 (categorie 4, Klassiek, 2 pt.), tegenstation is Veld (categorie 2, 10 pt.), totaalscore is dus 12 pt.
- Eigen station is een GRC/9 (categorie 4, Klassiek, 2 pt.), tegenstation is Zelfbouw (categorie 5, 2 pt.), totaalscore is dus 4 pt.
- Eigen station is een Veldstation (categorie 2, 10 pt.), tegenstation is Mobiel (categorie 1, 15 pt.) en heeft bovendien de call PI4SRS (2 pt. extra), totaalscore is dus 27 pt.

Enkele voorbeelden van apparatuur

- Categorie 4 (Klassiek) Alleen ex-army en ex-commercieel surplus-apparatuur. Voor-beelden: GRC/9-GRC/19, RT3030/3035, SK010, RT320 etc. alsmede apparatuur van Sailor, Skanti, Harris etc.
- Categorie 3 (Veteraan), hier komen o.a. voor in aanmerking: WS18/19/22/62/68, ART-13, BC-191, BC-610/611/1306, T1154, Paraset, 15 W.S.E.a/b, FuG10, TCS-6/TCS-12 etc.

Voor deze beide categorieën geldt dat alleen die vermogensversterkers zijn toegestaan die bij de gebruikte zender behoren, dus bv. de WS19HP mag alleen bij de WS19 worden gebruikt, en de LV80 alleen bij de GRC/9.

In het decembernummer van het bulletin treft u een vernieuwd logsheet aan, alsmede gegevens over aanvang en einde van het MWR en het postadres waar u uw logsheet naar toe moet sturen. Een ieder wordt verzocht duidelijk het gehele logsheet invullen en niet te vergeten te vermelden voor welke groep u kiest (Multimode, CW of SWL).

Wanneer dit niet is ingevuld wordt u automatisch in de Multimode-groep ingedeeld. Vergeet ook niet de gegevens van het tegenstation in te vullen.

Uitslag

Het is de bedoeling de uitslag op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) en op de PI4SRS website bekend te maken.

Identificatie

Deelnemers geven als oproep CQ SRS / CQ SRS deroepnaam.....In de mode CW kan ruim rond de aanbevolen frequenties worden gewerkt. In Phone zo goed mogelijk afstemmen op de aangegeven werkfrequenties.

Frequenties

CW 1.830/3.568/5353/7.012/10.108/14.037/28.043/50.075 kHz

AM 1.877/3.705/7.053/14.286/29.100 kHz

FM29.200/50.400 kHz

USB/LSB 1.847/3.722/7.042 kHz

USB 14.322/28.375 kHz

Rules SRS Midwinter Rendez-vous (English)

The start of the yearly SRS Midwinter Rendez-vous (MRV) is each year on Dec. 28, 09:00 hr (UTC) and ends on Dec. 29, 16:00 hr (UTC). Participants can choose out of 3 groups: Multi-mode, CW only, and SWL. Multimode includes: FM/AM/USB/LSB/CW/MCW, SWL all modes. The score depends on the type of equipment used and the conditions where the equipment is used, 7 categories can be identified.

De total score is an addition of the points scored with your own station and the points of your counter station, if your counter station has the call PI4SRS 2 more points can be added. A second QSO with the same station but in another mode (on the same or another frequency) counts as a new QSO.

The number of points that can be scored is listed below:

Category 1 Mobile (M) - 15 points

Mobile stations on the move, portable (backpack) or vehicle mounted. Equipment must be from category 3 or 4 with the original rod or wire antennas. Power supply (dry) batteries and/or vehicle dynamos. Mobile and backpack stations must operate with the suffix "mobile".

Category 2 Field (P) - 10 points

Stations on field day-location. Equipment is from category 3 or 4 with the original rod or wire antennas. Power supply: (dry) batteries and/or surplus generators (commercial aggregates are not allowed).

Category 3 Veteran - 5 points

Fixed stations using surplus equipment manufactured or designed up to 1946. Modern power supplies and antenna-systems may be used. Power amplifiers not originally belonging to the transmitter are not allowed.

Category 4 Classic - 2 points

Fixed stations using classic equipment, surplus from 1946 onwards ex-army or commercial. Modern equipment special designed and manufactured for radio amateur use, is not allowed. Modern power supplies and antenna systems are allowed. Power amplifiers not originally belonging to the transmitter are not allowed.

Category 5 Homebrew - 2 points

Fixed stations using homebrew equipment

Category 6 Modern - 1 point

Fixed stations, comprising modern and old equipment, special manufactured for the radio amateur.

Category 7 SWL

SWL stations (any equipment), for points see above.

Some examples how to calculate your score:

- Own station is a WS19 (category 3, Veteran, 5 pts.), counter station is Modern (category 6, 1 pt.), total score 6 pts.
- Own station is a RT-3030 (category 4, Classic, 2 pts.), counter station is Field (category 2, 10 pts.), total score is 12 pts.
- Own station is a GRC/9 (category 4, Classic, 2 pts.), counter station is Homebrew (category 5, 2 pts.), total score is 4 pts.
- Own station is Field (category 2, 10 pts.), counter station is Mobile (category 1, 15 pts.) with the PI4SRS call (2 extra pts.), total score is 27 pts.

You may claim a score only for contacts made on each particular band and in each particular mode. So two contacts with the same station in one band and in the same mode are only valid for one contact, in the same band but different modes counts for a new score.

The use of repeater stations (such as on 10 or 6 meters) is not good for any credit. We only deal in simplex two-way contacts!

Contacts made within a radius of 1000 meter between stations are not valid for any score. Apart from the exchange of the normal info you are asked to submit a QSO-number.

Our club call sign PI4SRS is on the air at unpredictable times during the Rendez-vous and acts as a JOKER station; if you work (or log for SWL) this station you may add 2 pts. extra to your score.

Some examples of equipment

- Category 3 (Veteran) WS18/19/22/62/68, ART-13, BC-191, BC-610/611/1306, T1154, Paraset, 15 W.S.E.a/b, FuG10, TCS-6/TCS-12 etc. Only the original power amplifiers belonging to the used transmitter are allowed. The WS19HP may only be used with the WS19, the LV80/RA1 only with the GRC/9.

- Categorie 4 (Classic) Only ex-army and ex-commercial surplus-equipment may be used. GRC/9-GRC/19, RT3030/3035, SK010, RT320 etc. and equipment from Sailor, Skanti, Harris etc.

LOG-sheets

In the December-issue of the bulletin you'll find a renewed log sheet and the address and deadline to send your log sheet(s) to. Fill in the log sheet clearly and don't forget the data of the counter station and the group you choose (Multimode, CW, SWL) otherwise you will be classified in the Multimode automatically.

Final results

The final results will be made public on the yearly membership meeting the PI4SRS website. Exact date of this meeting is published in the December-issue of the bulletin and on our website.

Identification:

Please identify your station by calling: CQ SRS, CQ SRS, CQ SRS de[station name]

Frequencies: as listed in the Dutch version of the rules, see above

Resultaten Midzomer Rendez-vous 2018

Tekst: Martin Gerritsen, PE1BIW

Ook dit jaar is weer een Midzomer Rendez-vous gehouden.

Voor mij, Martin PE1BIW, was dit de vuurdoop, de eerste keer dat ik het Rendez-vous organiseerde.

Het algemene commentaar was dat de condities niet zo best waren: matig op 80 meter en slecht (geen) op 40 meter. Maar amateurs die niet mopperen op de HF-condities is zoiets als Nederlanders die geen commentaar hebben op het weer.

Over het algemeen was de deelname niet groot, wellicht ook mede door de condities.

Een oproep: natuurlijk mee doen! Maar als u niet meedoet met het verzamelen van punten, schakel dan toch die spullen zonder beeldscherm en met gloeidraden in, of anders de wat modernere spullen en geef wat puntjes weg. Wel zo leuk voor de deelnemers!

28 en 29 december is weer het Midwinter Rendez-vous. Zet het in uw agenda!

Op de foto de aanwezige deelnemers, v.l.n.r. Paul, Martin, Louis en Hans.

Dan nu de uitslag:

CW				Multimode			
Naam	Call	Punten	plaats	Naam	Call	Punten	plaats
Willi	SM6OMH	20	5	Roel	PA3DXI	55	5
Leif	SM7NCI	38	4	Operators	PI9NLM	84	4
Louis	PA0LCE	44	3	Hans	PE1ECO	85	3
Göran	SM7DLK	45	2	Rob	PA1RVG	91	2
Matthias	DJ7RS	64	1	Paul	PA0AMR	200	1

Iedereen bedankt voor het deelnemen en hopelijk tot het volgende Rendez-vous! 73, Martin – PE1BIW

De SP-15: Koude oorlog, strikt geheim

Tekst en foto's: Frans Veltman

Algemeen

SRS leden hebben altijd belangstelling voor allerlei surplus radioapparatuur. Velen zijn meer in het bijzonder geïnteresseerd in toestellen die bij defensie in gebruik zijn geweest. Dat betreft dan vaak meer specifiek toestellen voor algemeen militair gebruik als ook uitzonderlijke zendontvangers die door speciale groepen of geheimagenten zijn gebruikt. Het kan gaan om materialen van vòòr WOII tot heden.

Op radiobeurzen zie je af en toe ook dergelijke sets of onderdelen daarvan te koop worden aangeboden. De SRS leden die in deze verzamelhoek zitten zijn er dan ook als de kippen bij om deze spullen of nog ontbrekende delen aan hun verzameling toe te voegen.

Mijn surplus verzameling - normale sets - kan ik de laatste jaren nauwelijks meer verder uitbreiden. De nog overgebleven bekende dumpzaken in Nederland hebben al jaren geen interessante surplus aanbiedingen meer.

Toch komt er af en toe nog iets op je pad. Circa 6 jaar geleden werd mij een compact setje aangeboden dat helaas niet compleet was. Na een aantal jaren spoorwerk kon ik een paar ontbrekende items toevoegen.

Maar wat was het eigenlijk voor een toestel en welke geschiedenis hoort erbij?

Wat is de SP-15 en waarvoor werd deze gebruikt?

Uit mijn boekenkast afdeling verbindingsmiddelen pakte ik het boek: *Wireless for the Warrior Volume 4 Clandestine Radio* van Louis Meulstee, en daar trof ik een korte beschrijving aan van de SP-15. Het bleek een "Agentenfunk" van Duitse origine te zijn, gemaakt in de vijftiger en zestiger jaren van de vorige eeuw tijdens het hoogtepunt van de Koude Oorlog. Meer in het bijzonder was de apparatuur bedoeld voor een groot zogenaamd stay behind netwerk in het geval dat West Europa zou zijn ingenomen door het Warschau Pakt.

Later, In december 2016, bezocht ik de expositie *Secret Communications* in het museum van Arthur Bauer in Duivendrecht. In dit museum was een grote collectie spionage-apparatuur opgesteld. En zowaar, in een deugdelijk afgeschermd vitrine was ook een SP-15 spy-set opgesteld. Afgeschermd omdat kleine items wel eens ongezien en ongewenst van eigenaar zouden kunnen wisselen!

Na de opstelling uitvoerig te hebben bekeken kon ik constateren dat ik toch nog een paar items in mijn SP-15 collectie miste en dat deze presentatie ook niet compleet was: de doosjes met speciale onderdelen en de ontvanger UHU ontbraken. Maar niet getreurd, bij mijn SP-15 horen een paar items die daar niet stonden maar naar nog wel werd gezocht! Misschien te vinden op de nog komende surplus beurzen.

Gladio

Na WOII werden in verschillende Europese landen speciale eenheden opgericht die als taak hadden bij bezetting door de Sovjetbloklanten contact te houden met een naar buitenland uitgeweken staf. Ze zouden worden voorzien van moderne radio apparatuur en voldoende hulpmiddelen die voor ondergronds werk en verzet nodig zouden zijn.

De organisatie kreeg in Italië de naam Gladio (zwaard). In de loop der tijd werd deze naam algemeen gangbaar

voor vergelijkbare organisaties in andere landen.

De Duitse bedrijven Wandel & Goltermann en H. Pfitzner ontwikkelden en fabriceerden begin zestiger jaren het complete spy radiostation SP-15 voor de Bundes Nachrichtendienst (BND).

In navolging van Duitsland werd deze apparatuur ook door de Nederlandse geheime diensten speciaal voor de stay behind organisaties gebruikt.

In die periode werd in Nederland door geheimagenten de apparatuur en hulpmiddelen op een aantal plaatsen verstopt.

Naar aanleiding van het aantreffen van verstopte Philips apparatuur, wapens, munitie etc. in de bossen verschenen diverse publicaties in de media. Het bestaan van een stay behind organisatie in Nederland (toentertijd in de pers dus ook Gladio genoemd) werd door de regering van Ruud Lubbers altijd ten stelligste ontkend. Het verstopte materiaal werd vaak gevonden door amateur schatzoekers die met hun metaaldetectors hun hobby uitoefenden.

Gladio werd in 1991 formeel ontbonden en de geheimagenten werden bedankt en hun geheimhoudingsplicht kon pas na overlijden worden ontbonden! Zelfs de directe familie van een agent mocht niets weten over zijn geheimagenten taak. Hij was zelf verantwoordelijk om zijn activiteiten – die in vrije tijd moesten plaatsvinden – te verhullen, b.v. door fake dienstreizen en zo op te voeren. Met het opheffen van de organisatie zou de apparatuur volgens zeggen zijn ingeleverd. Ook de gebruikte wapens en munitie werden – zoals mij beroepshalve bekend is – bij een overheidsdienst voor vernietiging ingeleverd. Ik heb toen stiekem van deze ingeleverde wapens nog een analoge foto gemaakt.....

De samenstelling van de SP-15 installatie

In Nederland werd de SP-15 ook wel de FSS-7 genoemd. De SP-15 configuratie bestaat standaard uit een zender FS-7, een ontvanger FE-8, een AC-voeding, een 12 Volt voeding, een doorverbindings-box, de burst encoder GRA-71, een seinsleutel en de nodige accessoires. Later zijn er speciaal voor gebruik in Nederland nog een elektronische seinsleutel, elektronische burst-encoders, een MMP en een synthesizer toegevoegd. In villa Maarheze zaten technici die de speciale items ontwikkelden en vervaardigden. Deze villa in Wassenaar was van 1946 – 1994 het hoofdkwartier van de Inlichtingendienst Buitenland.

Foto 1 laat de (bijna) complete SP-15 in mijn surplus collectie zien. De standaardconfiguratie (die door de Nederlandse geheimagenten werd gebruikt) van de SP-15 (FSS-7) is samengesteld uit de volgende items:

foto 1

De doorverbindings-box is aan beide zijanten voorzien van een 8-polige connector. Een antenne-aansluiting, een call. knop en een DIN-connector voor de seinsleutel. De synthesizer wordt aangesloten op de doorverbindings-box. Met de 4 knoppen stelt men de frequentie in, zie foto 4. De frequentie is instelbaar van 2 - 9 MHz. De zender FS-7 heeft 2 buizen, een EL81 in de oscillator en een EL95 in de eindtrap. Verder nog een transistor type OC450 (t.b.v. het sleutelen). Foto 5 geeft de opbouw van de componenten van deze zender weer.

foto 4

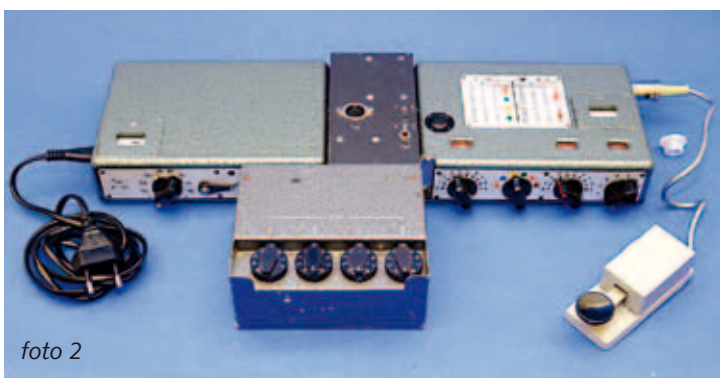

foto 2

De zender is alleen voor CW en levert een vermogen van 10 of 20 Watt met een frequentie van 2,5 MHz - 24 MHz. Op de bovenzijde bevindt zich een frequentietabel in 4 kleuren. De keuzeschakelaar aan de voorzijde is o.a. voor de frequentie-instelling, antenne en aarde, powermeter en seinsleutel. Aan de rechterzijde de DIN-connector voor de seinsleutel en antenne en aarde, zie foto 6.

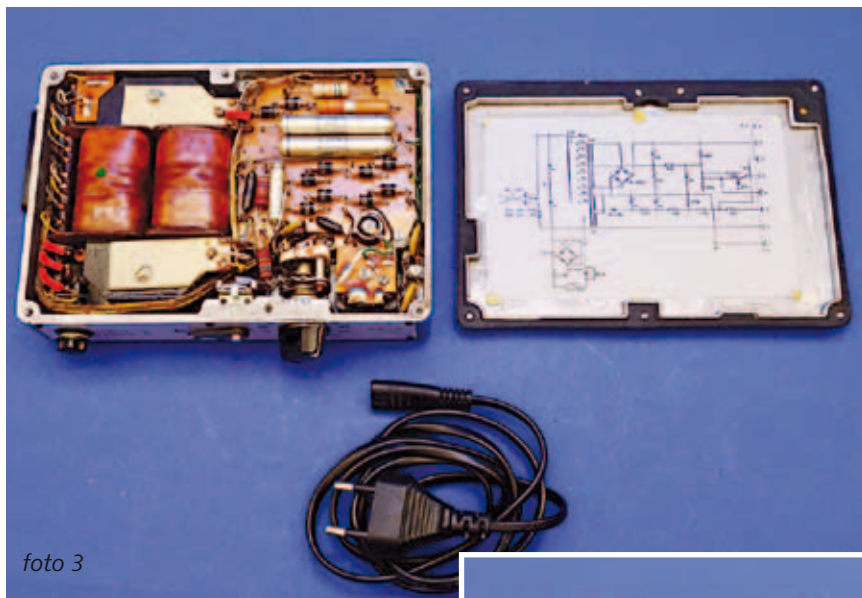

foto 3

Er zijn 2 modellen FS-7 zenders; met kristal of met synthesizer. Op foto 7 zijn de 2 modellen afgebeeld. De linker met kristalvoet en kristal, de rechter heeft geen kristalvoet, deze is in het verleden verwijderd en afgedekt.

De ontvanger FE-8 (zie foto 8) werd in de jaren 50 van de vorige eeuw ontwikkeld bij Wandel & Goltermann. Deze ontvanger werkt op een inwendige 6 Volt batterij of een aan de zijkant aan te sluiten externe 6 VDC voeding (en seinsleutel?). Aan beide zijanten bevinden zich 2 draaihendels waarmee de frequentie ingesteld

Zender FS-7, 220 Volt AC voeding, doorverbinding-box, synthesizer en seinsleutel (zie foto 2). De AC netspanningsvoeding is voorzien van een keuze schakelaar 95 - 235 Volt, een aan/uit schakelaar en een Voltmetertje. Aan de zijkant bevindt zich de connector voor verdere aansluiting. Foto 3 laat het inwendige van deze voeding zien met het schema.

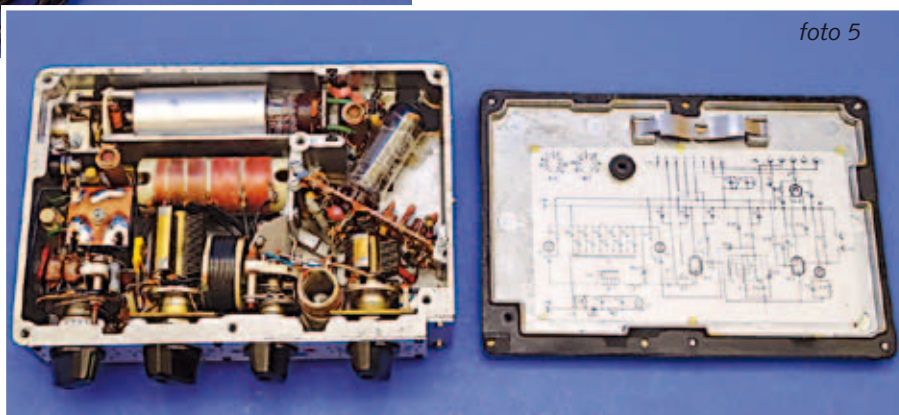

foto 5

foto 6

foto 7

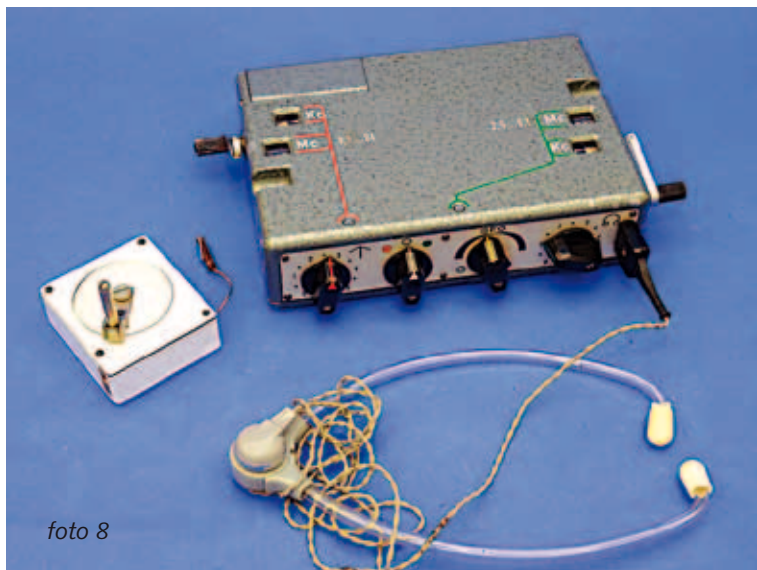

foto 8

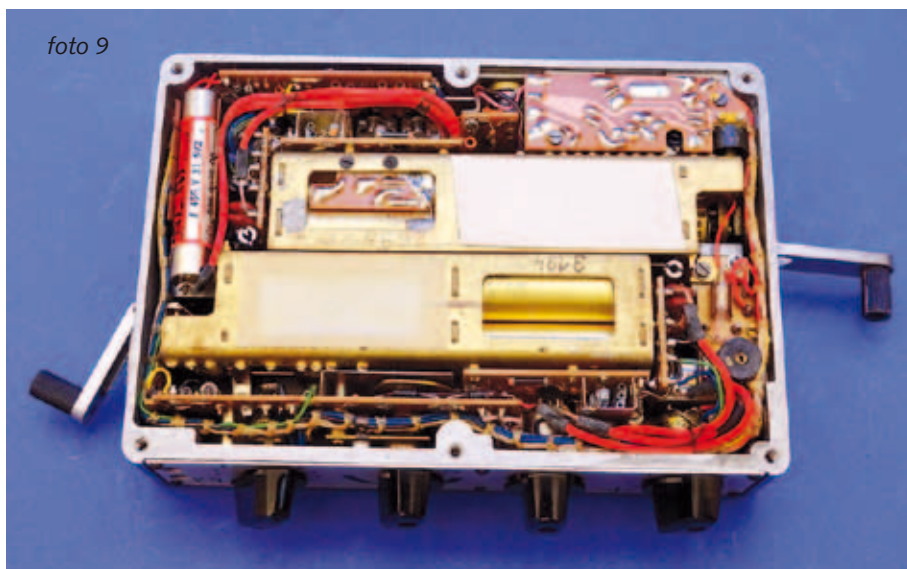

foto 9

kan worden. De ontvanger heeft een volledige transistor bezetting, zie foto 9. De bedieningsknoppen zitten aan de voorkant. Van L-R; antenne tuner, frequentieband schakelaar, BFO, AF-regelaar en oortelefoon connector.

foto 10

De Speicher (foto 10) is een volledige elektronisch burstcode berichten-apparaat voor het verzenden van morse. De benodigde spanning is 110/220 VAC. Aan de voorzijde bevindt zich de 220 VAC aansluiting, de connector voor de aansluiting van de control box en de 3- standenschakelaar. Op de bovenzijde zit toetsenbord. Binnenin aan de achterzijde is plaats voor een batterij.

foto 11

De MMP (foto 11) is een high speed burst encoder (1200 baud). Deze is in opdracht speciaal voor de Nederlandse organisatie door Racal vervaardigd, hij vervangt de Speicher en de GRA-71.

De MMP heeft een eigen stroomvoorziening: een 6 Volt NiCd die wordt opgeladen via de oortelefoon-aansluiting!

De bedieningsknoppen en toetsenbord zitten allen aan de bovenzijde. Met een speciale connector wordt de MMP op de doorverbinder-box aangesloten, zie foto 12.

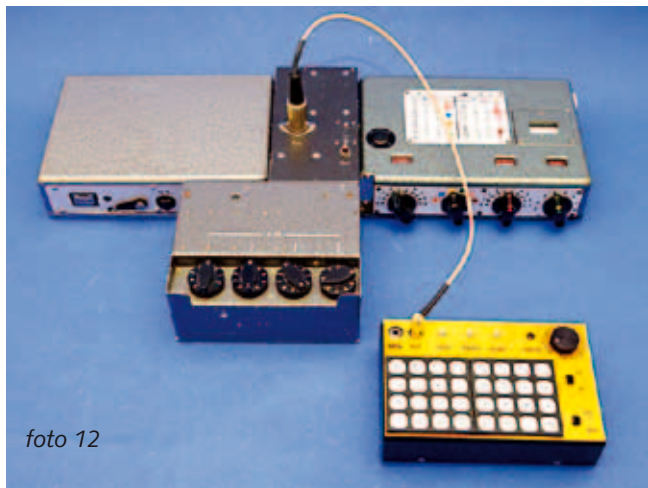

foto 12

De GRA-71 mechanische burst encoder werd in de beginperiode in Nederland gebruikt. Deze bestaat uit 3 delen: KE-8D, VO-3A en de CA/A-3, zie foto 13. Het is een mechanische uitvoering met in de CA/A-3 een magnetische tape (net als bij een bandrecorder).

foto 13

Met de CA/A-3 geplaatst op de CO/A3 kan men de morse op de tape opnemen. De CA/A3 wordt dan geplaatst op de KE-8D. Via een speciale kabel worden dan de beide items op de doorverbindings-box aangesloten om het morsesignaal weer te

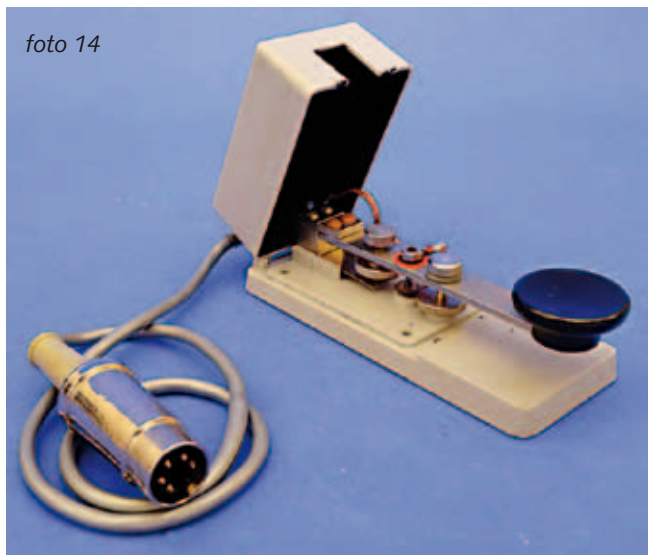

foto 14

geven en te verzenden. De tape wordt aangestuurd door een mechanische veermotor in de KE-8D die van tevoren moet worden opgedraaid. De bijbehorende mechanische seinsleutel (zie foto 14) is eenvoudig maar wel instelbaar, via de DIN-connector wordt deze op de doorverbindings-box aangesloten.

De elektronische seinsleutel is later gebruikt. Het verhaal wil dat familieleden het getik van een mechanische seinsleutel zouden kunnen horen wanneer de agent op zolder (een klassiek beeld) bezig was het verzenden van berichten. De elektronische seinsleutel geeft bij juist gebruik geen contactgeluid weer, hij wordt ook aangesloten op de doorverbindings-box. Zou deze ook ontwikkeld zijn in villa Maarheeze?

Antenne

Bij de ontvanger en zender werd een oprolbare draadantenne gebruikt, zie foto 15. Eenzelfde behuizing bevat draad voor de tegencapaciteit.

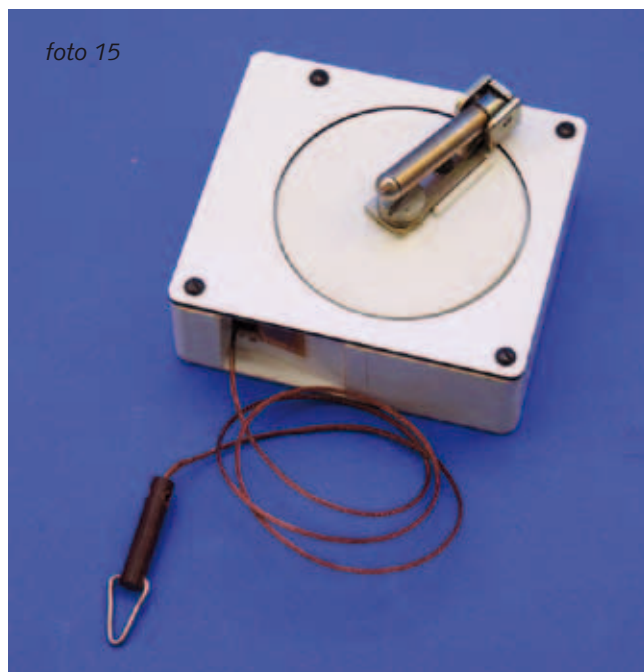

foto 15

Transport

Kwam de tijd dat de geheimagent de hiervoor omschreven items moest gaan gebruiken moest hij deze operationeel opstellen. Alle items waren opgeborgen in een waterdichte stalen kist. Ik heb bij mijn bijna complete SP-15 set een opbergkist, zie foto 16.

In een andere soortgelijke stalen kist werden alle andere benodigde materialen opgeborgen zoals: geld, papieren, wapens en munitie. Deze kisten werden thuis verborgen of op een andere manier verstopt, b.v. begraven in een bosperceel (en werden dan soms door niets vermoedende personen opgegraven!) Voor vervoer van de SP-15 op de man was er een canvas tas met 3 ruimtes waarin deze paste. Deze tas met inhoud werd dan onopvallend rondom de heup, onder de regenjas gedragen.

foto 16

Operationeel

Voor oefening werd de SP-15 in Nederland regelmatig gebruikt. Op bepaalde dagen en tijdstippen werden testuitzendingen gedaan om de agent alert te houden. En er werden ook regelmatig fake uitzendingen gedaan! Ik heb een foto van het dagboek van een geheim agent waarin de frequentie en de tijden van uitzending vermeld staan. De agenten wisten niet of hun vrienden of kennissen ook deel uitmaakten van het netwerk. Er was wel een

groepscommandant die meer wist over de samenstelling van de geheim agenten in een groep.

Ik had beroepshalve (als technisch rechercheur van de politie Apeldoorn) in de tachtiger jaren contact met deze groepscommandant (Kmar) omdat hij regelmatig met zijn HK P7 9 x19 mm op de schietbanen van mijn schietvereniging in Apeldoorn schoot (dezelfde schietvereniging waar in 1995 de SRS is opgericht). Bij dienstgesprekken liet hij vaag doorschemeren dat hij ondergronds werk deed.

Helaas is de man overleden.

Opvolger van de SP15

De opvolger van de SP-15 is de FS 5000 Harpoon, deze werd in een lederen attaché koffer vervoerd. In de jaren tachtig ontwikkeld en vervaardigd door AEG Telefunken en is modulair opgebouwd. Voeding: AC, 12 VDC of speciale accu's. Het toestel is een volautomatische zend/ontvanger en werd bij verschillende ondergrondse diensten gebruikt.

Deze complete set, in lederen koffer, uit mijn spy collectie staat op foto 17.

In het verleden werden een paar van deze sets op de Duitse surplus markt aangeboden, evenals de SP-20.

Voor meer info zie de website van het crypto museum in Eindhoven en deel 4 van Wireless for the Warrior van Louis Meulstee.

foto 17

De Spy-radio type MK-1946/II

Tekst en foto's: Jan Poortman, PA3ESY

"Nooit van gehoord" zult U zeggen, dat is juist, er is er maar één van en die heeft het levenslicht pas dit jaar gezien, zie foto 1. Al heel veel jaren geleden heb ik een koffertje gekregen van een oude kennis.

Deze meneer is nu, in 2018, 90 jaar.

Dat koffertje (zie foto 2) gebruikte hij om zijn voetbalspullen in op te bergen en aangezien hij niet meer voetbalt, had hij het ding niet meer nodig en wilde hij het weggooiden.

Het nog maagdelijke koffertje is gemaakt van "ECHT VULKANFIBRE", dat was een Duitse vinding, dus de koffer zou niet opgevalen zijn bij de vijand... Zo'n spy-set kopen is al helemaal niet aan de orde, ten eerste zie je ze nauwelijks op de markt en ten tweede, wanneer je er al eens een tegen komt is de prijs zodanig dat ik daar bij mijn echtgenote niet mee durf aan te komen. Duidelijk dus, dan komt zo'n koffertje goed van pas.

Foto 1: Het uiteindelijke resultaat

Foto 3: Boeken over spy-sets

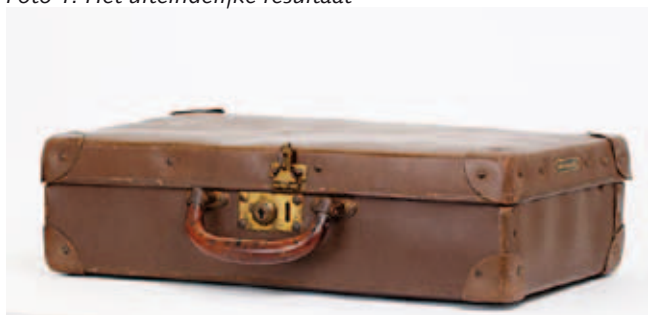

Foto 2: Het originele koffertje

Bij het lezen van boeken over deze spionnenapparatuur, zoals "Wireless for the Warrior, volume 4, Clandestine Radio" van Louis Meulstee of "Der Perfekte Spion" werd ik helemaal enthousiast.

Ook bij het boek "The Clandestine Radio Operators" gaat je bloeddruk omhoog bij de plaatjes van zulke mooie apparaten. Het besluit was snel genomen, ik maak er zelf wel een. De spy-sets werden in Engeland ook vaak door radioamateurs ontworpen, dus dat zou ik eigenlijk ook wel moeten kunnen.

Foto 4: Nog zo'n mooi boek

De eerste ontwerpgedachte was hoe de constructie in de koffer er uit zou moeten gaan zien zonder deze al te veel te beschadigen. Een houten frame van dunne latjes, gelijmd en geschroefd, met een vakje voor de seinsleutel en de hoofdtelefoon. Dat werk was redelijk snel uitgevoerd zonder enig idee te hebben wat voor zender en ontvanger er in zouden komen te zitten, die moesten dan maar aangepast worden aan de beschikbare ruimte.

De ontvanger zou aan de rechterkant moeten komen en de zender met de voorraadruimte links, zie foto 5.

Maar ja, toen moest er elektrisch nog wat in elkaar geknutseld worden.

Foto 5: Het koffertje

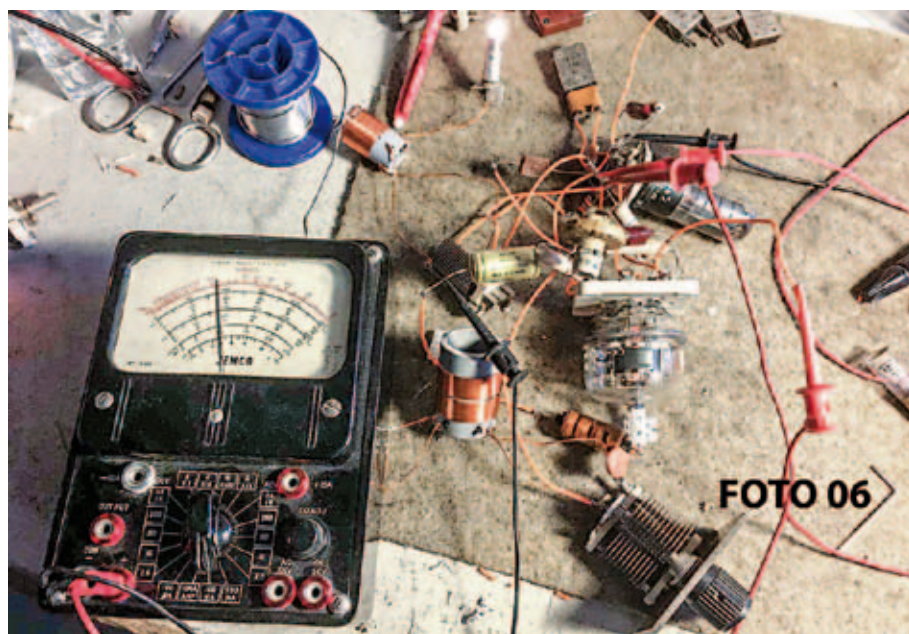

Foto 6: Testopstelling van de MO en de eindtrap

Na enige avonden zwaar denkwerk kwam het volgende op papier te staan: eerst de zender, kristal gestuurd met een 6V6 als oscillator en een dubbeltetrode, de 832B, als eindtrap. Ik vond dat een kristaloscillator stabiel genoeg was om rechtstreeks de eindtrap aan te sturen, een extra buffer was te veel van het goede. Sleutelen vindt plaats in de kathodes van beide buizen.

Dit is dan het schema van het zendergedeelte. Het lampje B1 wordt gebruikt om te zien of de anodekring van de 6V6 wel op de juiste frequentie is afgestemd. Voor de rest is het een simpele zender, ik heb nog wel een paar stopweerstandjes in de roosterleidingen van de 832 gezet. Zo'n buis wil zonder stuursignaal nog wel eens enthousiast beginnen te zenden. Het B-type van de 832 is al intern geneutrodyniseerd, dus daarover geen hoofdbreken.

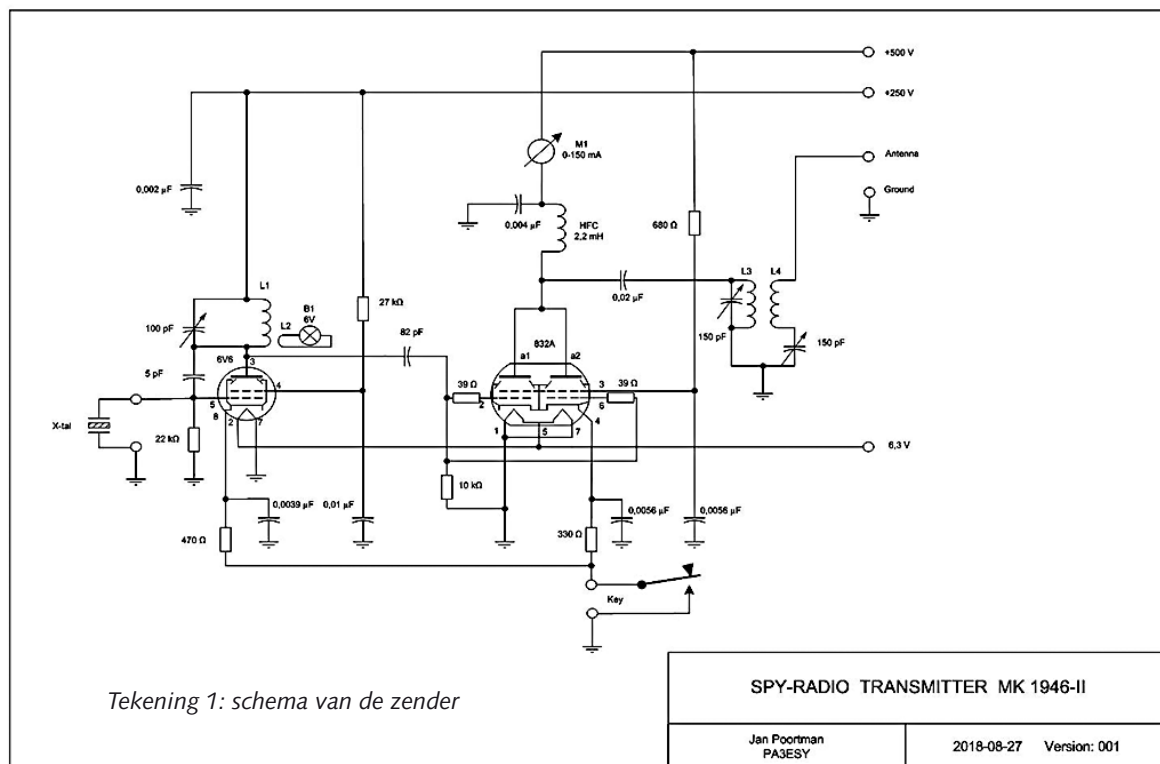
Om eerst maar eens te kijken of alle theorie in de praktijk ook werkt werd de schakeling zonder chassis opgebouwd. Te beginnen met de master oscillator en toen de eindtrap.

Op foto 6 is de testopstelling te zien van de MO en de eindtrap. Zelfs in deze opstelling werkte de zaak probleemloos.

Toen werd het tijd om de mechanische constructie te bedenken. Eerst alles eens op de aluminium frontplaat gelegd om te kijken of het allemaal een beetje paste. Ik had besloten van elke trap een soort module te maken, kant-en-klaar gesoldeerd met zo mogelijk veel bijbehorende componenten. Dat werkt wat gemakkelijker bij het uiteindelijke in elkaar zetten.

Op foto 7 is de uiteindelijke opstelling van de componenten van de zender te zien.

Op foto 8 is de MO module te zien. Met de eindtrap werd de zelfde techniek uitgevoerd, wat resulteerde in een vrij compact geheel. Dat moest ook wel want de ruimte was toch wel heel erg beperkt, zie foto 9. Ik heb bewust geen

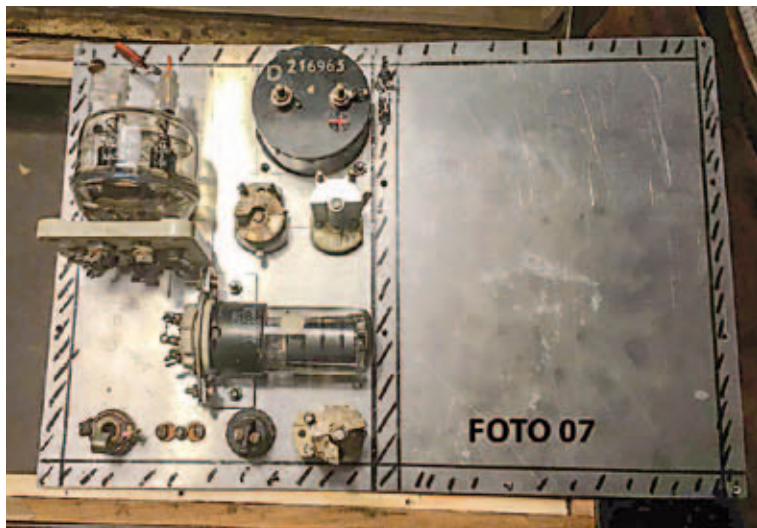

Foto 7: Uiteindelijke opbouw van de zender

Foto 8: MO-module

Foto 9: Eindtrap module

Engelse componenten gebruikt omdat ik niet de indruk wil wekken dat het om een replica van een echte spy-radio gaat. Dus zijn Amerikaanse, Engelse, Duitse en Nederlandse componenten gebruikt in één samenwerkingsverband.

Rechts, op foto 10 het voorfront van het zendergeheel met gaatjes voor de luchtcirculatie. Het geheel werkt al, zie brandende lamp en meteruitslag op de anodestroommeter.

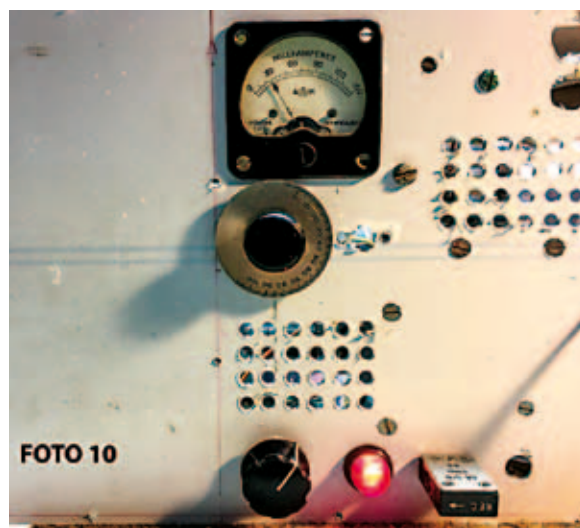

Foto 10: Voorfront met gaatjes voor de luchtcirculatie

Toen was de ontvanger aan de beurt. Daar heb ik niet zo lang over nagedacht, want waarom zou ik niet het schema van de Paraset gebruiken, dat werkt goed en is prima na te bouwen.

Ook dit deel is weer als complete eenheid opgebouwd. De eerste trap is een 6SK7 en de LF-versterker een 6SH7, zie foto 11.

Op het schema staat ook een sidetoon oscillator vermeld. Ik kan namelijk niet seinen als ik mijn eigen toontjes niet hoor. Iedere marconist zal me uitlachen, maar dat is nu eenmaal zo. Dus was dit schakelingetje echt ook broodnodig.

Na alles te hebben getest werd ook deze afdeling op het front geschroefd voor een eindtest, zie foto 12.

Na het oplossen van wat kleine probleempjes werkte het geheel ook feilloos. U ziet dat ook de firma Amroh meegewerkt heeft aan de totstandkoming van dit project, getuige de kleine oranje gekleurde uitgangstrafo.

Maar ja, toen moest de frontplaat nog worden afgemaakt, eerst alles weer gedemonteerd en daarna weer een hels aantal gaatjes geboord, maar toen kwam de volgende uitdaging, zie foto 13.

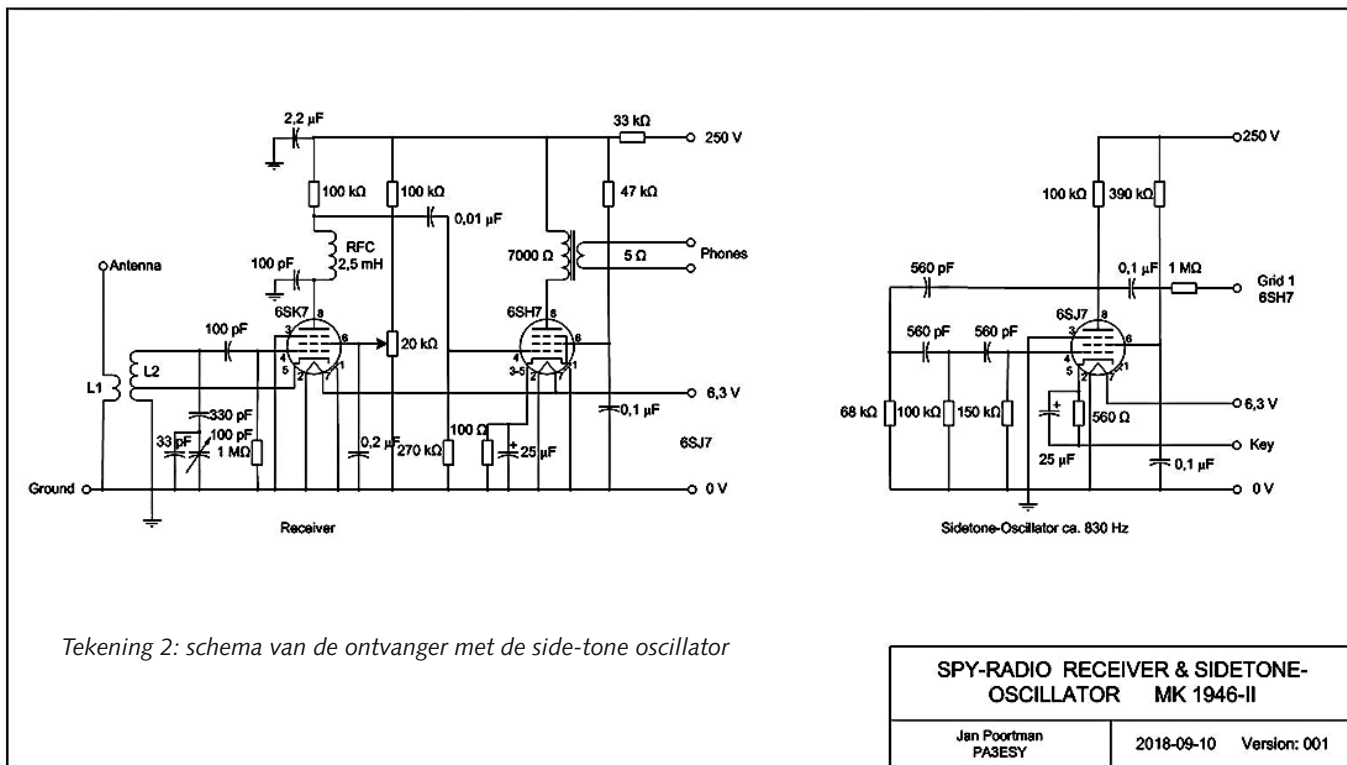

Foto 11: Opbouw van de ontvanger

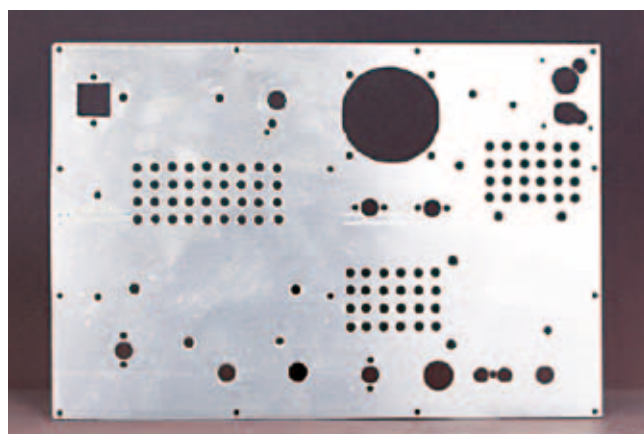

Foto 13: Frontplaat

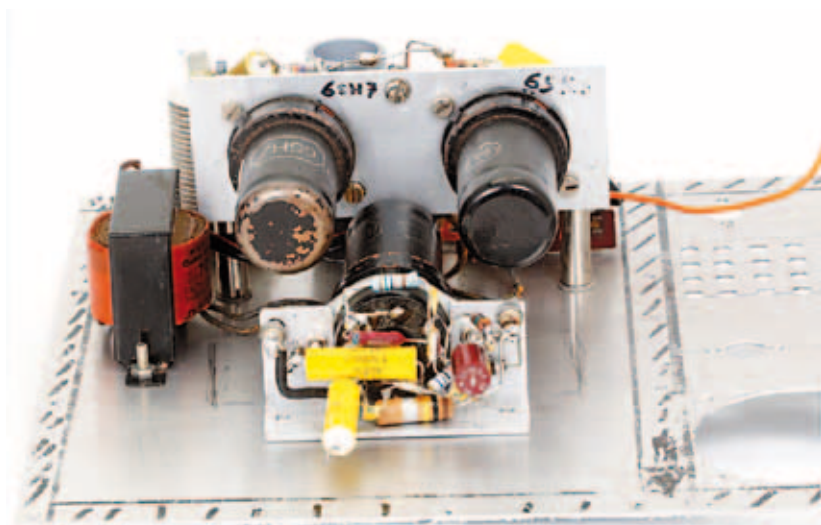

Foto 12: De ontvanger klaar voor de eindtest

Ik vind de zwarte lak op Engelse en Amerikaanse legerapparatuur zo mooi. Dat is gedaan met "Wrinkle-lak". Op internet gezocht waar je dat kunt bestellen en verder op YouTube gekeken hoe je dat moet verwerken. Heel eenvoudig, tenminste voor hele kleppendecksels van auto's. Op dunne aluminiumplaat is dat toch weer anders. Maar na het spuiten op een aantal proefplaatjes is het aardig gelukt en kan het resultaat wel gezien worden, zie foto 14.

De voltooiing nadert nu toch langzaam. Alle onderdelen weer op de plaats gezet, ook een schakelaar voor het zenden en ontvangen aangebracht en toen moest het geheel bedraad worden.

Ondanks het gebruik van de modules was dat nog een redelijk omvangrijk karwei. Hieronder een afbeelding van de gehele, van

Foto 14: Frontplaat in de wrinklelak

bedrading voorziene opbouw, zie foto 15.
De mogelijkheid om de zender eindtrap van twee verschillende voedingsspanningen te voorzien gaat voorlopig niet door, met ca. 350 Volt anodespanning voor de 832B komt er genoeg vermogen uit.

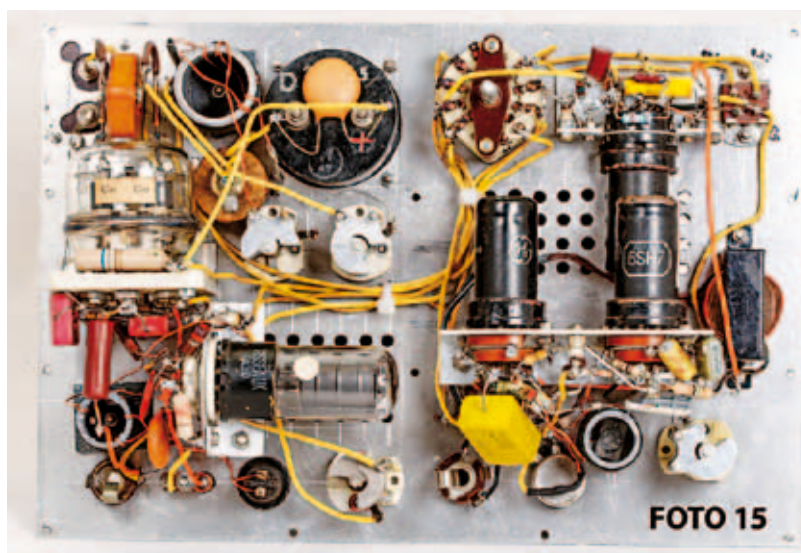

Foto 15: De bedrading van de hele set

Om ook een passende voeding te maken heb ik een leeg buizenkistje van een WS19 gebruikt en daar met pijn en moeite een voeding in gebouwd, 6,3 Volt AC en 350 Volt DC, ca. 100 mA, zie foto 16.

Foto 16: Dit WS19 buizenkistje zal dienen voor de voeding

Het schema van deze voeding is vrij rechttoe rechtaan, ieder ontwerp met de gewenste voedingsspanningen is te gebruiken. Het binnenwerk ziet er niet erg opwindend uit, het demonteren van het binnenwerk kan maar op één manier uitgevoerd

Foto 17: De ingebouwde voeding

worden, om het eerst geplaatste onderdeel te bereiken moet het hele ding afgebroken worden en dat is nu wel weer typisch Engels, zie foto 17.

Op foto 18 is de complete set te bewonderen, het werkt allemaal en het is ook nog dat geworden wat ik voor ogen had.

Tenslotte nog wat gegevens van het toestel: frequentiebereik van de zender circa 3 – 9 MHz (kristal gestuurd), van de ontvanger circa 3 – 8 MHz. HF-output 5 Watt. Modes of operation: Out/Receive/Transmit/Transmit with sidetone. Voedingsspanning onbelast/belast 350/265 Volt, 100 mA.

Foto 18: De complete spy-set

Nu op naar het volgende project, waarschijnlijk toch een replica van de zender die gebruikt werd bij de watersnoodramp in 1953.

Er zijn vele schakelingen waarmee je het audio wat kan "opleuken".

- De basis is een goed gedocumenteerd VRZA-ontwerp uit de 70'er jaren.
- Met de 3k3-potmeter kun je de zwaai van de SEM25/35 regelen.
- Tijdens zenden blijft de SEM25/35 ontvangen. Het is handig, om de T/R-schakeldraad (F) en de luidsprekerlijn (A) naar de compressor te brengen en die daar te schakelen met een aparte schakelaar.
- Gebruik je de compressor voor een andere transceiver, laat dan de 47k aan de uitgang vervallen en vervang de 1uF elco door een 1uF, 63V MKT (bipolair).
- Bij een RF-clipper vallen de vervormingsprodukten buiten het audiogebied, bij deze audioclipper niet. Echter, de hinder die je daarvan ondervindt, is te verwaarlozen. Bij SSB vallen de vervormingsprodukten grotendeels buiten het kristalfilter. Bij FM zou je even het spectrum dat je uitzendt, moeten bekijken.
- Mijn ervaringen met deze compressor op HF waren verbazingwekkend goed.

Fig 1. Pre-amp/clipper.

Si: 1N914, ed.
 NPN: TUN, BC107
 PNP: TUP, BC178

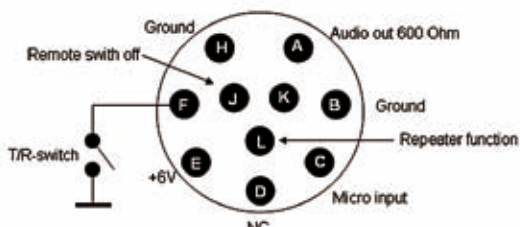

Fig 2. SEM25/35 Microfoon plug.

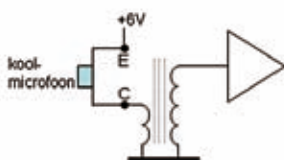

Fig 3. SEM25/35 Microfoon circuit.

SEM25/35
Microfoon Circuit Oplossing
PA0RBI Nijmegen

Foto 2: Compressor met de SEM35. Daarboven staan de eindtrap voor 6m, een voeding en een eindtrap voor 10 meter. Beiden leveren 30 W, goed voor een bereik van 30 km op de V2000. De gebruikte luidspreker valt net buiten het beeld.

Alweer de zender Collins TCS-12

Tekst: Han ter Horst, PA3HCY

Zoals u in het SRS bulletin nr. 84 van sept. 2016 heeft kunnen lezen heb ik ca. 2014 mijn TCS-12 zender enigszins gemodificeerd.

Ik ben altijd al snel (te snel) vatbaar geweest voor het aanbrengen van "verbeteringen" in mijn apparatuur.

Tijdens een QSO op 3705 kHz adviseerde iemand mij ter verhoging van de AM-output van de zender de tweede buis type 1625 er bij te schakelen door de gloeispanning in te schakelen en de kathode aan aarde te leggen.

Zo gezegd zo gedaan, een fluitje van een cent inderdaad. Er was niet gesproken over de modulatie en ik had daar wel mijn twijfels over. Toch in mijn "jeugdig" enthousiasme dat artikel geschreven, en ja, had ik dat niet gedaan dan had ik nu niet geweten wat ik anders (of niet) had moeten doen.

Wat de modulatie betreft, na een aantal rapporten bleek die te zwak en dat is bij de TCS niet eenvoudig te veranderen.

Kort na het verschijnen van mijn artikel ontving ik van een collega amateur (zijn naam ben ik kwijt, bedankt bij dezen) een kopie van een artikel uit: The VMARS Newsletter Issue 46 (Engels) van mei 2006.

Het is getiteld: More power from the TCS – is it worth it? Het artikel beslaat 4 pagina's en is geschreven door Bronek Wedzicha, MODAF.

Hij schrijft dat de modulator van de TCS niet voldoende output levert om twee eindbuizen te sturen. Hij lost dit op door een vast negatief van -30 Volt te maken m.b.v. een verdubbelaar uit de 12,6 VAC gloeispanning en deze te stabiliseren met een zener diode.

Als je dit zonder meer aansluit is er geen microfoonspanning meer. Daarvoor maakt hij +33 Volt, eveneens uit de 12,6 VAC weer met een paar dioden, elco's en weerstanden. Op deze ene print monteert hij ook nog 3 zenerdioden voor stabilisering van de schermroosterspanning van de modulator.

Dit geheel wordt ergens in de zender bevestigd, zie het schema en de beschrijving.

Om dit printje aan te kunnen sluiten moet er ook aan de microfoontrafo gesoldeerd worden, die toch al moeilijk te bereiken is. De kathodes van de modulatorbuizen moesten geaard worden.

Bij de schrijver bleek de toename van de output na alle werkzaamheden bij metingen minder te zijn door allerlei oorzaken dan hij verwacht had. Ook bleek de modulatie- trafo wel erg heet te worden.

De auteur heeft na een half jaar (zonder schade) zo gewerkt te hebben de modificaties teruggedraaid en aan het eind vraagt hij zich af of het de moeite loont de TCS zo te verbouwen. Zelf overweegt hij er een versterker achter te zetten!

Ook ik heb inmiddels de modificatie teruggedraaid.

Ik vind het toch zonde om zo'n zender zo te mishandelen.

Volgens de auteur van het artikel hebben in Engeland meerdere amateurs deze modificaties tot een min of meer goed einde gebracht, maar zoals het spreekwoord zegt: bezint eer gij begint!

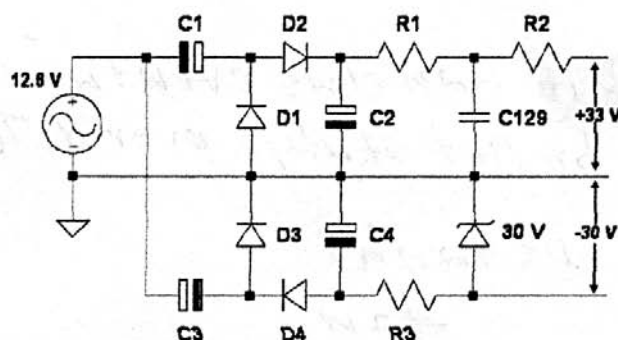

Fig. 3. Voltage doubler circuits to derive +33 V and -30V from the heater supply. C1-C4=1000 μ F 40 V; C129=2 μ F; R1=R2= 470 Ω ; R3=1 k Ω ; D1-D4=100 V rectifier; the zener diode is a 3 W type.

The physical realisation of this circuit is shown in fig. 4. This tag board was made to fit the space occupied by the board carrying the original cathode resistor, the 20 k Ω screen grid resistor and the two 470 Ω resistors in series with the carbon microphone circuit. Careful unsoldering without cutting any wires, allows this to be replaced if required later. In this respect any of the changes referred to here are reversible. On the other hand, the modifications can be carried out without removing this board provided that the components of fig. 4 are located elsewhere, the modulator cathodes earthed, and the 470 Ω resistors disconnected from the original cathode circuit. Thus, wires carrying +33 V and -30 V can be run to the respective points in the TCS.

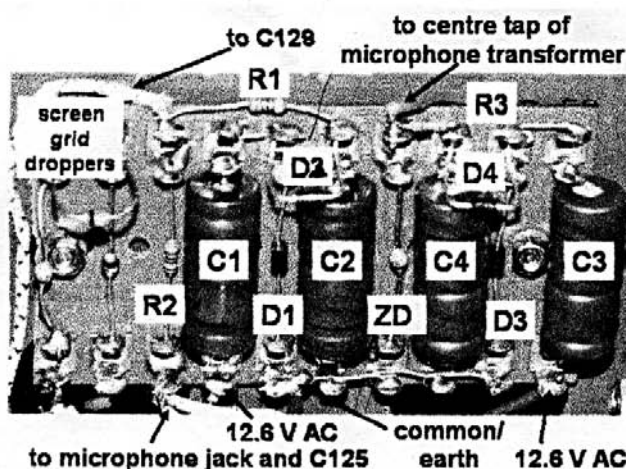

Fig 4. Physical realisation of the voltage doubler circuits in fig. 3 and the screen grid supply to the modulator. The bottom ends of C1 and C3 are both connected to the live side of the heater supply.

Boekbespreking "De slag om Arnhem"

Tekst en foto: Dick van den Berg, PA2DTA

(auteur: Antony Beevor)

Aan de slordige 200 meest geciteerde boeken over de Operatie Market Garden is er voorjaar 2018 een nieuw toegevoegd. Het aantal boeken over de tweede wereldoorlog dat Beevor intussen op zijn naam heeft naderd daarmee de tien. Uiteraard wordt nu – volgens de uitgever en de auteur – alsnog nieuw materiaal toegevoegd aan de nog steeds intrigerende historie rondom de vermaarde geallieerde operatie van september 1944. Hoewel ik diverse boeken over deze operatie heb gelezen valt het in elk geval mij moeilijk om te oordelen over de nieuwe gebruikte bronnen en oral history die in het boek is verwerkt. Zeker is er een zeer uitgebreid notenapparaat dat het in principe mogelijk maakt alles te verifiëren. De beroemde boeken van Cornelius Ryan en Roy Urquhart zijn wat dat betreft minder genereus. Ook evident is dat Beevor behalve een feitenrelaas ook oog heeft voor allerlei andere zaken, en niet alleen die van militaire importantie. In elk geval een extra toevoeging betreft de nasleep na de faliekante mislukking voor het niet bevrijde deel van Nederland. Beevor geeft op veel momenten blijk van een doordachte analyse van de personen en omstandigheden die elk op zich maar ook in het grote geheel uiteindelijk de uitkomst bepaalden. Vrijwel in elk boek over WO2 staat het menselijk drama prominent centraal. Dat mag dan een poging zijn om dichterbij de moed en het leed te komen, maar voor mij – en ik hoop toch eigenlijk voor elke lezer – betekent het ook dat zichtbaar, voelbaar en afgrijselijk duidelijk wordt dat al deze oorlogshandelingen in feite een grove inbreuk zijn op elke beschaving. Om een gewenste beschaafde samenleving te redden door vreselijk geweld als enige optie lijkt paradoxaal en gruwelijk. Laten we in elke euforie omtrent het eindresultaat van WO2 de slachtoffers en de barbarij daarom niet vergeten.

Beevor besteedt aandacht aan de wat gespannen voorbereiding die uitmondde in Market Garden. Uiteindelijk kreeg Montgomery daarmee zijn zin omdat hij toch al vond dat de Britten waren overvleugeld door de Amerikanen. Dat ook de Britse regering – onterecht – wel vond dat zij een beter plaats verdienden moge blijken dat Monty op de valreep nog een extra ster kreeg, in elk geval voor zijn gevoel een kleine zege op de opperbevelhebber die een ster minder had. Ook de andere fricties laat Beevor goed uitkomen. Ook benadrukt hij – terecht – de voortdurende Britse arrogantie en merkwaardigheden. Het cultuurverschil kon niet nadrukkelijker zijn. Omdat iedereen het tegenwoordig wel weet is nu al de kapitale blunder verklappen, waarmee deze vijfsterren strateeg de plank missloeg door Antwerpen en ZW-Nederland letterlijk links te laten liggen, geen weggevertje meer. Maar in de analyse wel cruciaal. Ook alle andere eigenlijk voor de hand liggende punten die strategisch en tactisch de boel in het honderd lieten lopen komen successievelijk allemaal aan bod. Maar wel door een wat zakelijker en door de tijd wat beter verantwoorde historische bril. Het is – zeker volgens de schrijver – dan

ook geen wonder dat het hele project eigenlijk al na een hoogstens twee dagen was mislukt, eigenlijk al vooraf. In dit boek wordt ook nog eens uitdrukkelijk ingegaan op de complete afgang qua communicatie, en dat niet alleen door onwillige radioverbindingen. Op alle fronten was de communicatie hopeloos en niet in de laatste plaats door de overal merkbare wrevel en arrogantie in de leiding. Wat ook evident naar voren komt is de materiele superpositie die zelfs de ontluissterde para's nog in de strijd konden brengen. Massief technisch overwicht was dan tragisch genoeg niet genoeg om de zwak geachte tegenstander meteen te verslaan. Ook met weinig middelen kan er nog dood en verderf worden gezaaid. In de loop van het boek springt Beevor steeds naar verschillende plaatsen van de strijd; hij houdt steeds verschillende zaken tegen het licht en focust in de loop van de doorlopende tijd steeds meer op het eind. Schokkend om je eigenlijk te realiseren dat de vesting Holland sinds de 80-jarige oorlog niets was veranderd. Bodemgesteldheid en weer zijn nog steeds bepalend. Als er dan nog lieden zijn die op Sandhurst niet goed hebben opgelet en anderen die onterecht op hun strepen staan, dan ligt de uitkomst zo goed als vast. Ook bij oorlog is het niet altijd gelijk hebben maar gelijk krijgen. Daartoe laat Beevor nog eens uitgebreid de Poolse zaak voorbij komen. In plaats van de oorlog te bekorten betekende het vooral een verlenging met mede de Hongerwinter ten gevolge. Het blijft natuurlijk gissen bij het stellen van alsdan vragen, maar de schampere repliek, dat als je van een honderd meter hoog klif af wordt geduwd je tot op een meter boven zee ook nog geen problemen hebt, op Monty's opmerking dat eigenlijk alleen de laatste tien kilometer van de geallieerde opmars was mislukt en de zaak dus voor 90% was geslaagd, spreekt boekdelen. Best de moeite waard dit boek.

Radio volgens de familie Blan

Tekst: Dick van den Berg, PA2DTA

Uitgeverij De Muiderkring gaf tussen 1960 en 1966 een familieblad (nou ja, een blaadje) uit. De redactie was in handen van de familie Blan. Opa Blan kennen we denk ik wel allemaal: de in witte laboratoriumjas gestoken bebrilde en van lange baard voorziene pater familias met een liefde voor radio-elektronica. De kenmerkende stijl van Dr. Blan en de karakteristieke opmaak van zijn geschriften roepen bij menigeen warme gevoelens op. Wie kent niet de aan zijn brein ontsproten "jampot-ontvanger". Het Radio Bulletin en radio Blan waren uitstekende vehikels voor het aan de man brengen van de producten die door de uitgeverij en Amroh in innige samenwerking in de markt moesten worden gezet.

In een nummer van Radio Blan van het jaar 1965 (en ook in een ander nummer) trof ik een staaltje verkooptechniek aan dat ik u niet wil onthouden. In een soort voorwoordje gaat redacteur Jan Blan in op de vraag waarom er niet eens wat gepubliceerd kan worden over het hergebruik van uit sloop overgebleven onderdelen. Een lezer meldt dat hij een keur aan mooie spullen, buizen, trafo's, spoelen en condensatoren heeft overgehouden aan sloop van grootmoeders oude radio. Jan Blan vindt dat maar niks, immers de onderdelen blijven over omdat de radio niet goed meer werkt, en er zijn onderdelen van diverse makelij in gebruikt, onderdelen die bovendien ook nog eens versleten zouden kunnen zijn. Dan ook nog eens komt Jan met een waarschuwing: Helaas voor je portemonnee zijn onderdelen uit de zogenaamde dumpzaken

ook helemaal ongeschikt. Deze spullen zijn door de fabrieken maar afgekeurd en buiten specificatie. Men kan er nooit een goed werkend apparaat mee samenstellen. De raad is daarom: wees wijs, kies een goed fabricaat (Amroh natuurlijk!) en wijk niet af van de typeringens zoals op de onderdelenlijsten (van de Amroh schema's) zijn vermeld. Alleen dan is een uitstekende werking gegarandeerd. Dat dat wat mag kosten vind je op de volgende pagina. Ook voor de laagfrequent mens en amateur gitaarspeler (in een "bendje") wordt wat aangeboden. Amroh importeert Engelse Wharfedale luidsprekers en daarmee gemaakt worden luidsprekerboxen (max. 40 W piek) aangeboden met prijzen van resp. 328 en 498 toenmalige guldens. Wie het nog eens wil bekijken: <http://www.cq3meter.nl/nostalgie/dr-blan/> Een slimmerik heeft intussen na de ondergang van uitgeverij De Muiderkring en Amroh alle rechten voor gedrukte publicaties verworven. Maar ook zonder een plaatje hier ziet u Blan voor uw geestesoog.

Even later zou mijn jaarsalaris / studiebeurs iets meer dan 4000 gulden bedragen. Je zag dan ook vrijwel geen studenten met uitgebreide HiFi-spullen in genoemde categorie. Wij maakten een versterkertje met een 6V6, of voor wat meer vermogen, een 6L6. Boxen zelf gemaakt met tweedehands luidsprekers. Bovendien ontdekten we dat we met die surplus buizen ook op HF konden verschijnen. Veel beter dan voor LF alleen.....

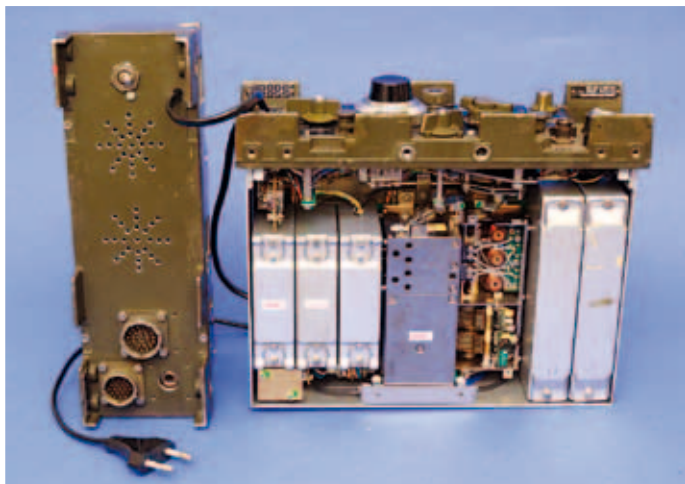
Hoezo, geen sloop of dumpspullen?

Rectificaties bulletin nr. 92 (september 2018)

Artikel: Een op 230 VAC omgebouwde RT3600

Door een misverstand heeft de redactie bij dit artikel van Frans Veltman 2 essentiële foto's niet geplaatst, hieronder alsnog foto 1 en op de omslag foto 2.

Deze tonen de zelfgebouwde voeding en de plaats van de uitgenomen modules (6 en 7) t.b.v. het traploos instellen van de frequentie.

Artikel: Lagertjes vervangen van de dynamotors van de PSU van een WS19

De schrijver van dit artikel Hans Dekker (PE1E-CO) heeft de redactie verzocht de volgende rectificatie te publiceren:

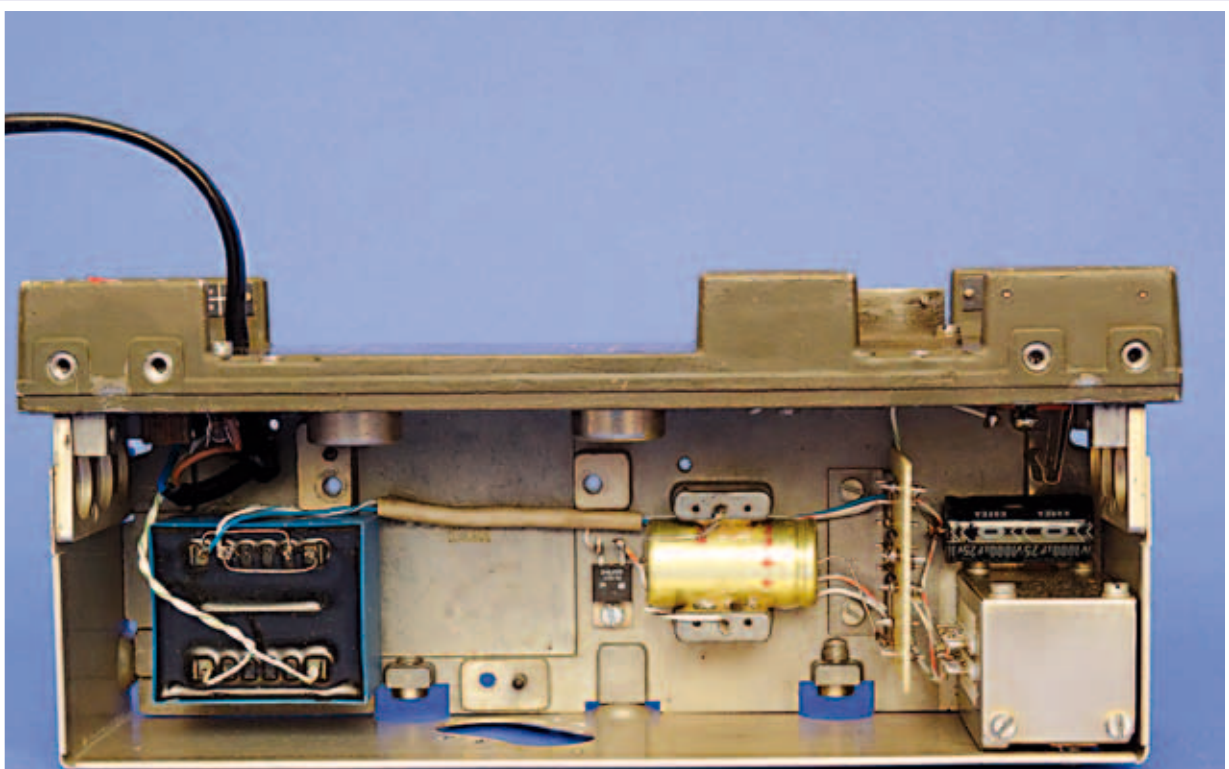
Op pagina 25 linksonder staat:

Even meten met de schuifmaat en de maatta-bel laat zien dat ik moest zoeken naar het type "608" deze zijn te koop in tientallen uitvoeringen, variërend in prijs van € 3,50 tot € 40,00 (per stuk).

Deze tekst moet vervangen worden door:

Even meten met de schuifmaat en de maatta-bel laat zien dat ik moest zoeken naar het type "627" deze zijn te koop in tientallen uitvoeringen, variërend in prijs van € 3,50 tot € 40,00 (per stuk).

De lagers op de foto van het type 608 zijn voor een asmaat van 8 mm maar de meesten WS19 dynamotoren hebben een asmaat van 7 mm, dus even verifiëren, er zijn namelijk verschillen.

Zelfgebouwde voeding en de plaats van de uitgenomen modules (6 en 7)
t.b.v. het traploos instellen van de frequentie.